

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

№ 164 (7089)

**Böyük Qayıdış:
Şuşalılar doğma ocaqlarında**

6

10 sentyabr 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

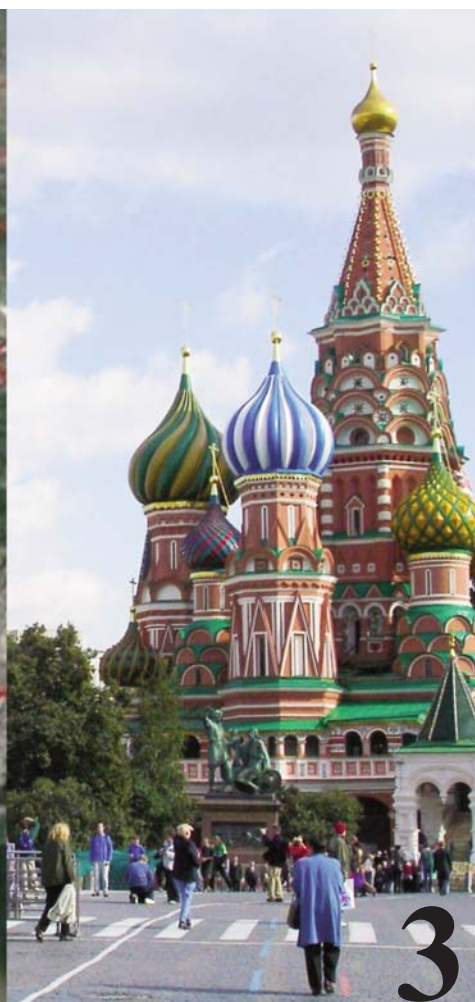
Biz strateji tərəfdaşlarıq!

2

Azərbaycan və Qazaxıstan prezidentləri arasında telefon danışığı olub

Ermənistan üçün uğursuzluq zolağı

3

Beynəlxalq tədbirlər məkanı

4

Airfryer, yoxsa soba zərərli-dir?

5

"COP 29-un təşkil edilməsi beynəlxalq nüfuzumuzun növbəti təsdiqidir"

9

Təcavüzə məruz qalan məktəblər

12

Dolan paytaxt, boşalan regionlar

11

Sentyabrın 9-da Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib. Qazaxıstan Prezidenti, ilk növbədə, ölkəmizdə parlament seçkilərinin uğurla keçirilməsi və Yeni Azərbaycan Partiyasının inamlı qələbəsi münasibətilə dövlətimizin başçısına təbriklərini çatdırıb. Prezident İlham Əliyev təbriklərə görə minnətdarlığını bildirib. Kasım-Jomart Tokayev Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarının Məşvərət görüşündə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin iştirakını xüsusi qeyd edib.

Prezident İlham Əliyev Məşvərət görüşünə dəvətə görə minnətdarlığını bildirib.

Dövlətimizin başçısı hazırda Qazaxıstanda keçirilən V Dünya Köçəri Oyunlarının uğurlu təşkili münasibətilə təbriklərini çatdırıb. Qazaxıstan Prezidenti öz növbəsində Azərbaycan idman-

Biz strateji tərəfdaşlarıq!

Azərbaycan və Qazaxıstan prezidentləri arasında telefon danışığı olub

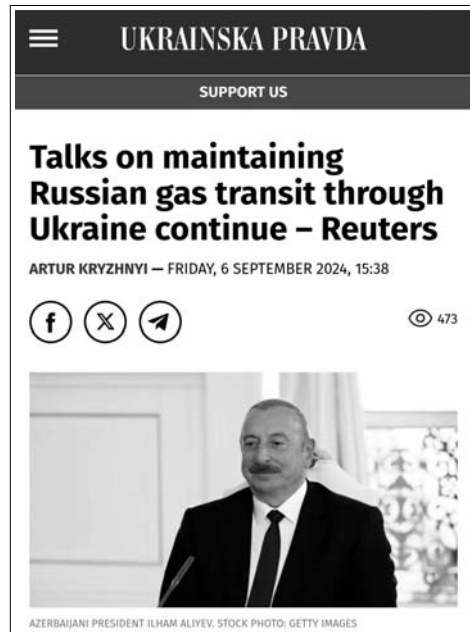

çılarının bu Oyunlarda fəal iştirak etdiklərini vurğulayıb. Bu ay Qazaxıstanda Azərbaycan Mədəniyyəti Günlərinin keçirilməsi məsələsi də məmnunluqla qeyd olunub.

Tərəflər Azərbaycan və Qazaxıstan arasında münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq xarakteri daşdığını vurğulayıblar. Qazaxıstan Prezidenti Astanada Ermənistan ilə Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi üzrə danışıqların aparılması üçün platforma rolunu oynamağa hazır olduğunu bildirib.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycan üçün Astanada iki ölkə arasında bu danışıqların aparılması təklifinin məqbul olduğunu qeyd edib. Telefon söhbəti zamanı ikitərəfli gündəliyə aid məsələlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Dünya mətbuatı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Çernobbiyo Forumundakı çıxışına geniş yer ayırır

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin "Dünya, Avropa və İtaliya haqqında bilgilər" mövzusunda həsr olunmuş Beynəlxalq Çernobbiyo Forumunda "Yeni geosiyasi şəraitdə Azərbaycanın rolu" adlı sessiyada çıxışı Rusiya mətbuatının diqqət mərkəzindədir. Belə ki, Rusiyanın federal mediası, o cümlədən "TASS", "RIA Novosti", "Interfaks", "Vestnik Kavkaz", "Regnum" informasiya agentlikləri, "İzvestiya", "Lenta.ru", "Moskovskiy komsomolets", "Komsomolskaya pravda", "News.ru" nəşrləri və televiziya kanalları Azərbaycan liderinin forumdakı çıxışını geniş işıqlandırır.

Materiallarda qeyd olunur ki, Azərbaycan Lideri ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyinin bərpasını "təkcə Qafqazda deyil, daha geniş regionda baş vermiş ən böyük geosiyasi dəyişiklik" adlandırır, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsini hazırda ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etməyə cəhd göstərən ölkələr üçün yaxşı nümunə olduğunu bildirir.

Rusiya mediası Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin təqribən 80 faizinin artıq razılışdırıldığı, sərhədlərin delimitasiyası prosesinin başlandığı və sərhədin 13 kilometrlik hissəsinin demarkasiya edildiyi barədə fikirlərini xüsusi vurğulayıb.

Mətbuat Azərbaycan Prezidentinin hazırda təkcə regionda deyil, bütün dünyada ən aktual problem olan Rusiya-Ukrayna münaqişəsinin həllinə dair fikirlərinə də geniş yer ayırır. Vurğulanıb ki, Prezident İlham Əliyev Azər-

baycanın həm Rusiya, həm də Ukrayna ilə tarixi köklərə söykənən müsbət münasibətlərinin olduğunu, Azərbaycanın bütün ölkələrin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəklədiyini diqqətə çatdırıb. Eyni zamanda, xəbərlərdə dövlət başçısının Azərbaycanın Rusiyaya qarşı sanksiyalar kampaniyasına qoşulmayacağı və iki ölkə ilə pragmatik münasibətlər fonunda, lazım gələrsə, Rusiya-Ukrayna münasibətlərinin normallaşmasında vasitəçi rolunu oynamağa hazır olduğunu barədə fikirləri də yer alıb. Media yazır ki, Azərbaycan Lideri Rusiya-Ukrayna müharibəsinin sona çatması istiqamətində ciddi irəliləyiş üçün zəmin olduğunu vurğulayıb.

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının bir sıra üzvlərinin ölkəmizdə arzuolunmaz şəxs elan edilməsi barədə suala Prezident İlham Əliyevin cavabı da Rusiya mətbuatında maraq doğurub. Dövlətimizin başçısının Azərbaycan nümayəndə heyətinin səsvermə hüqu-

qundan məhrum edilməsi barədə qərar dəyişdiriləcəyi təqdirdə, ölkəmizin də AŞPA deputatlarına qarşı qadağanı aradan qaldıracağına dair fikirləri oxuculara təqdim edilib.

Bundan başqa, Ukraynanın aparıcı media qurumları da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin "Dünya, Avropa və İtaliya haqqında bilgilər" mövzusunda həsr olunmuş Beynəlxalq Çernobbiyo Forumunda "Yeni geosiyasi şəraitdə Azərbaycanın rolu" adlı sessiyada çıxışına və səsləndirdiyi fikirlərə geniş yer ayırır.

Belə ki, "Ukrinform", "Unian", "RBK-Ukrayna" informasiya agentlikləri, "Ukraynskaya Pravda", "Ekonomičeskaya Pravda" və digər xəbər portallarında dərc olunan məqalələrdə Prezident İlham Əliyevin Ukrayna ərazisindən qaz tranzitinin davam etdirilməsi ilə bağlı danışıqlarda irəliləyiş olacağına müəyyən nikbinlik ifadə etdiyi bildirilir.

Qeyd edilir ki, dövlətimizin başçısı Ukrayna ərazisindən qaz tranzitinin davam etdirilməsi ilə bağlı Rusiya, Ukrayna və Avropa təsisatlarının Azərbaycanca müraciət etdiyini, ümumi məxrəcə gəlmək üçün böyük səylər göstərdiyini deyib. Dövlət başçımızın çıxışına istinadla yazılır ki, Azərbaycan bu kontekstdə hər iki ölkə ilə təmasdadır və ciddi irəliləyiş üçün zəmin var. Azərbaycan təbii qazın ən azı üç Avropa ölkəsinə ixracı ilə bağlı danışıqlar aparır ki, bu da Ukrayna ərazisi ilə həyata keçirilə bilər. Azərbaycan sadəcə olaraq Avropa ölkələri və Ukraynanı dəstəkləmək istəyir. Vurğulanır ki, Moskva və Kiyev Azərbaycan Prezidentinə əsas tranzit sazişi başa çatdıqdan sonra Ukrayna ərazisindən Avropaya qaz tranzitini asanlaşdırmaq xahişi ilə müraciət edə bilər.

Bir dövlətin eyni anda bir neçə qucaqda oturmaması rəzillikdir, bir millətin faciəsi və sonudur. Balanslaşdırılmış siyasət yürüdən dövlətlə Ermənistanın fərqi də bundadır. İrəvan xarici siyasətində "köhnə peşə saibləri" kimi davranması ona hər kəsin inamını itməsinə səbəb olub. Müxtəlif qütblərdə qərarlaşmış dövlətlərin Ermənistanı marionet baxışı, ondan maşa kimi istifadəsi nədənsə erməniləri rahatladır. Rusiya tarix boyu Ermənistanın ağası olub, onun bir barmaq işarəsinə möhtac qalıb. Erməni dövlətinin yaranmasında, yaşamasında və inkişafında böyük rol oynayan şimal qonşumuz tarixi zərurətdənmi, yoxsa xarici təzyiqləndənmi, ən doğrusu isə ermənilərin nankorluğu səbəbindən əlini bu qondarma dövlətin üzərindən çəkməli oldu. Yəni, həm də ermənilər onların ağalarının kim olduğunu bir daha xatırlasınlar deyə ikinci Qarabağ müharibəsində nisbətən bitərəf qaldı. Bu yanaşma hər şeyi dəyişdirdi, daşları yerindən oynatmaqla yanaşı, onları yenidən düzdü. Səbəb?

Başlıca səbəb Ermənistanın özünə yeni ağa axtarması oldu, həm də bir yox, bir neçə ağa. İrəvan bir tərəfdən Moskvanın qatı düşməni Qərbin qucağına sığınmaq istəyir, eyni zamanda Qərbin ən qatı düşməni İrana eşqname oxuyur. Diqqət etsəniz Ermənistanın heç bir dövlətin bacarmadığı ikibaşlı, üçbaşlı oyun oynadığının şahidi olarsınız. Ermənistan sərhədlərini qoruyan, bütün infrastrukturuna, vacib sektorlarına sahiblənen, ərazisində hərbi baza saxlayan Rusiya ilə didişməkdir, o biri tərəfdən isə Fransa və ABŞ hərbi qüvvələrinin gəlişi üçün zəmin hazırlayır, digər tərəfdən isə siyasətin Qafqaz adlı qazanına daxil olmaq həvəsini gizlətməyən İrani həvələndirir. Buna görə də İran heç bir regional, yaxud qeyri-regional dövlətin ciddiyyəti "qırmızı xətt" prinsipini tez-tez xatırlatmalı olur. Əslində buna Tehranı Ermənistan vadar edir, ona ümidlər verir, onu özünün "böyük bacı"sı adlandırır.

Qərbin məqsədi Rusiyanın regiondan nəyin bahasına olur-olsun vurub çıxarmaqdır, Rusiya da təzyiqlərə baxmayaraq Ermənistanı ikiilli yapışdırıb. Əlində isə erməniləri məhv etməyə imkan verən minlərlə "rıçaq" var. İstədiyi vaxt sərhədlərini qoruduğu marionet Ermənistanı fırtına törədə bilər və buna ABŞ-in, yaxud Avropanın gücü yetməz. Çünki, Ermənistan hələ də onun nəzarətindədir. Regionu tərk etməzdən əvvəl bir sıra mövqelərdən çəkilməlidir. Yəni, ABŞ-in "burnunun ucu"ndan - Kubadan, Venesuelladan, Şimali və Mərkəzi Afrikadan, Yaxın Şərqdən, Mərkəzi Asiyadan, Cənub-Şərqi Asiyadan. Cənubi Qafqaz isə son sıralardadır.

Ermənistan prosesi sürətləndirmək üçün oyunlar qurduğunu sanır. Amma bütün proseslər onun ələhinedir, zaman da ona qarşıdır. Müharibədən yeni çıxıb, canlı və texniki baxımdan itkiləri onun ayaq üstə dura bilməsinə səbəb olan ən böyük əngəldir. Texnikalarının bir qismi Bakıda Qənimətlər Parkında sərgilənir, canlı qüvvəsi də mənəvi cəhətdən ölü sayılır. Son məlumatlara görə, Ermənistanı tərk edənlərin sayı hazırda bu ölkədə yaşayanların sayını az qala üstələyir. Hazırda ölkədə 1 milyon 150 min insan nəinki sərvət yaratmır, hətta özlərinin də sosial qayğıya

Ermənistan üçün uğursuzluq zolağı

ehtiyacı var. Yaxın 10 ildə Ermənistanın əhalisi 800 min nəfər azalaraq 2,2 milyon nəfərə düşəcək. Əgər bu temp davam edərsə, yaxın 25 ildə ölkədə erməni qalmayacaq, Bunu Ermənistanın Hesablama Palatasının sədri Sarkisyan bildirib. Onun sözlərinə görə, əsas səbəblər arasında doğum səviyyəsinin aşağı olması, mühacirət və Qarabağdakı müharibənin nəticələri göstərilir. O cümlədən, ötən il 48 min vətəndaş Ermənistanı tərk edib və geri qayıtmayıb. Ukraynada müharibə başladıqdan sonra Rusiyaya gedən vətəndaşların sayı azalıb, lakin ABŞ-a köçmək üçün "yaşıl kart" üçün növbələr düzülənlərin sayı bilinmir.

Hesablama Palatasının rəhbəri ilin sonuna kimi Ermənistanı tərk edənlərin sayının 2023-cü ilin göstəricisindən çox ola biləcəyini istisna etmir. Ermənistanda orta doğum əmsali də dəyişikliklərə məruz qalıb. Rəsmi olaraq, 1,6 - 1,7 aralığında qalır (təbii çoxalma həddi 2,1 ilə). Lakin Qarabağ müharibəsindən sonra çoxsaylı qurbanlar və əlillər fonunda hesablama düzəldilməyib: "Biz güman edirik ki, göstərici azalıb və 1,4-1,5 arasında dəyişir". Sarkisyan qeyd edib ki, müəyyən xarici demoqrafik proseslər də əlavə ciddi çağırışıdır, xüsusən, söhbət 300 min azərbaycanlının Ermənistan ərazisinə köçürülməsi proqramından gedir.

İşsizliklə bağlı da vəziyyət durğundur. Ölkədə 1 milyon 150 min insan nəinki sərvət yaratmır, hətta özlərinin də sosial qayğıya ehtiyacı var. Onlardan 204 mini işsiz, 960 mini iş prosesində iştirak etmir (pensiyaçılar, uşaqlar, əlillər). "560 minə yaxın insan sosial müavinət və pensiya alır, qeydiyyatda olan işçilərin sayı isə 760 min nəfərdir. Yəni, təxminən 1,3 nəfər gəlir vergisi hesabına təkə özünün və ailəsinin rifahını təmin etmir, həm də pensiya və ya müavinət ödəyir", - Sarkisyan bildirib. Torpaq və su ehtiyatlarına gəlincə, Sarkisyan vurğulayıb ki, Ermənistanda kənd təsərrüfatına yararlı torpaqların

60%-dən çoxu hələ də əkilməmiş və istifadəsiz olaraq qalır. Eyni zamanda, su ehtiyatlarının 70%-i idarə olunmur və Ermənistandan Azərbaycana itki şəklində axır. Sarkisyan vurğulayıb ki, bütün bunlar birlikdə ölkədə fəlakətli vəziyyətə gətirib çıxarıb. İlk siyahıyaalma məlumatlarına görə, Ermənistanın daimi əhalisi 2 milyon 928 min 914 nəfər, yerli əhalinin sayı isə 2 milyon 638 min 917 nəfərdir.

Ermənistan: bir addım irəli, 5 addım geri

Ermənistan Avropa Şurasının (AŞ) Rusiya prezidenti Vladimir Putinin həbsinə dair Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin (ICC) orderini dəstəkləyən bəyannamədən imzasını geri götürüb. Bunu AŞ-nin saytında dərc edilmiş sənədin yekun variantının məlumatları sübut edir. Bəyannamənin dərc olunmuş məntidən məlum olduğu kimi, onu Litva, Latviya, Estoniya, Ukrayna və Moldova, həmçinin ABŞ, Kanada, Almaniya, Fransa, Böyük Britaniya, Gürcüstan və bir sıra digər ölkələr dəstəkləyib. Eyni zamanda, sənəd layihəsində olan İrəvanın imzası da yoxdur. Rəsmi olaraq respublika hakimiyyəti bəyannamənin imzalanmasına münasibət bildirməyib. Avropa Şurasının üzvləri sənədi sentyabrın 6-da qəbul ediblər. Sənəd "Ukraynaya qarşı təcavüz cinayətlərinə görə" xüsusi tribunalın yaradılmasını tələb edir, həmçinin Putinin, uşaq ombudsmanı Mariya Lvova-Belovanın, Təhlükəsizlik Şurasının katibi Sergey Şoyqunun və Rusiyanın digər siyasi xadimlərinin "həbs edilməsi" üçün BCM-nin orderlərini sadalayır.

Ermənistan parlamentinin sədri Alen Simonyan hesab edir ki, hüquqi akt kimi Ermənistan və "Artsax" parlamentlərarası komissiyasının mövcudluğu ləğv edilməlidir. "Siz Milli Məclisin spikeri kimi həm də Ermənistan tərəfdən bu komissiyanın sədrisiniz. "Ermənistan" fraksiyasının katibi Artsvik Minas-

yan bildirib ki, siz bunu istəyirsiniz, yoxsa biz bunu necə edə bilirik ki, komissiya iclas keçirsin". Alen Simonyan isə vurğulayıb ki, bu formatı ləğv etmək lazımdır, çünki qarşı tərəf artıq səlahiyyətli deyil: "Düşünürəm ki, biz bu formatın ləğvini çox ciddi müzakirə etməliyik, çünki "Artsax" artıq yoxdur, Ermənistanda başqa heç kimin belə statusu yoxdur. "Artsax"ın özünü ləğv etməsi baş verib. İki tərəf olanda münasibətlər mümkündür, mən qeyri-rəsmi insanlarla görüş keçirə bilmərəm".

Amerikalı nüvə mütəxəssisləri Ermənistanda

Ermənistanda müasir nüvə enerjisi istehsalı mənbəyinin yaradılmasına yönəlməmiş tədqiqatlar artıq başlayıb. Nəticələrinin yekunlaşdırılması üçün maksimal son tarix 2025-ci ilin yazında erməni həmkarları ilə birgə Amerikanın nüfuzlu şirkətlərindən birinin mütəxəssisləri tərəfindən həyata keçirilir. Ermənistan Respublikasının ərazi idarəetmə və infrastruktur nazirinin müavini Hakob Vardanyan bildirib ki, hazırkı mərhələdə Ermənistanda yeni atom enerji bloklarının tikintisi prosesinin bir hissəsi kimi texniki-iqtisadi əsaslandırma işləri aparılır. ABŞ hökumətinin tapşırığı ilə və Ermənistan tərəfi ilə əməkdaşlıq çərçivəsində bu işi Amerikanın nüfuzlu şirkətlərindən biri həyata keçirir. Məqsəd amerikalı istehsalçıların təklif etdiyi kiçik modul stansiyalardan hansının Ermənistanın texnologiyası ehtiyaclarına daha uyğun olduğunu öyrənməkdir. Tədqiqatların 2025-ci ilin yazından gec olmayaraq başa çatdırılması planlaşdırılır.

Nazir müavini Ermənistanın ABŞ-dan "123 Müqaviləsi"ne qoşulmasını və Amerikanın mülki nüvə texnologiyalarına çıxış əldə etməsini xahiş etməsi barədə məlumatı təsdiqləyib. "Ermənistan tərəfinin müraciətinə ABŞ-in daxili pro-

sedurlarına uyğun olaraq baxılır. ABŞ-in müxtəlif rəsmiləri bunu dəfələrlə bəyan edərək, bunun kifayət qədər əmək tutumlu proses olduğunu qeyd ediblər", - Akop Vardanyan yekunlaşdırıb.

Qriqoryan Sobhani ilə niyə görüşüb?

İran səfirliyi Armen Qriqoryanla Mehdi Sobhani arasında baş tutan görüşün bəzi təfərrüatlarını açıqlayıb. Diplomatik nümayəndəliyin X sosial şəbəkəsindəki səhifəsində İranın səfiri Mehdi Sobhani və Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan regiondakı vəziyyət və Ermənistan-İran münasibətlərini müzakirə ediblər. Görüşdə əsas mövzu kommunikasiyaların bloklanması kontekstində Ermənistanın keçən ekstraterritorial dəhlizin açılışının yolverilməzliyi olub. Qriqoryanın dediyi kimi, Ermənistan ərazisindən keçən istənilən əlaqə onun nəzarəti və milli suverenliyi altında olmalıdır və İrəvan istənilən "dəhliz" məntiqinin əleyhinədir. Qriqoryan Ermənistanla İran arasındakı sərhədi sülh və dostluq sərhədi adlandırır və əlavə edib ki, heç bir qüvvə bunu pozmağa qadir deyil. Öz növbəsində İran səfiri Tehranın regionda sərhədlərin istənilən dəyişikliyinə qarşı çıxan prinsiplial mövqeyini bir daha xatırladı. Ermənistan rəsmisi belə bir mövqeyə görə diplomata təşəkkürünü bildirib, Ermənistanla İran arasında münasibətlərin vacibliyini bildirib.

Qeyd edək ki, Tehran Bakı və Ankaranın Ermənistan üzərindən keçən və Azərbaycanla Naxçıvan arasında quru əlaqəsinin təmin edən ekstraterritoriya dəhlizə qarşıdır. "Hindistan tərəfi İranın Bəndər-Abas və Çabahar limanları vasitəsilə Ermənistan istiqamətində yük daşımaları həyata keçirir. Ermənistan, İran və Hindistanın daxil olduğu nəqliyyat marşrutu üç ölkənin xalqlarının maraqlarına uyğundur". Bunu İranın Ermənistanı səfiri Mehdi Sobhani cümə günü jurnalistlərlə söhbətində Sputnik Ermənistan-ın sualını cavablandırarkən deyib. Məlum olub ki, Ermənistan, İran və Hindistan ticarət yolu işə salacaq və bu məsələ ilə bağlı üçtərəfli görüşün keçirilməsi planlaşdırılır. Artıq Ermənistan, Hindistan və İran arasında yükdaşımalar aparılır. Hindistan tərəfi Bəndər-Abas və Çabahar limanları vasitəsilə Ermənistanı yük göndərir.

İranlı diplomatın sözlərinə görə, Hindistan tərəfi bu marşrutda çox maraqlıdır. Xatırladaq ki, bu marşrut körfəz ölkələrindən və Hindistandan Aİ və Aİİ ölkələrinə yüklərin daşınmasını nəzərdə tutur. Belə ki, Hindistanın Mumbay limanından yüklər Çabahar limanına (İranın cənub-şərqi), daha sonra quru yolu ilə Ermənistanı (ya avtomobil və ya demir yolu ilə), oradan Gürcüstan, oradan isə Bolqarıstan və ya digər ölkələrin limanlarına çatdırıla bilər.

Amma bütün bu layihələr hələlik Ermənistanın fərziyyələridir, realıqdan çox uzaqdır. Çünki, yetərli infrastruktur, logistika yoxdur. Sadəcə olaraq İran Ermənistanın indiki durumundan istifadə edərək Orta dəhlizin öz ərazilərindən salınmasına çalışır. Bəs global güclər, Bakı və Ankara buna razı olacaqlarmı?

V.VƏLİYEV

Azərbaycan dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələri sırasındadır. Ölkəmiz öz gözəlliyinə, inkişafına və digər keyfiyyətlərinə görə diqqət mərkəzindədir. Ölkəmizdə son illər ardıcıl olaraq çox nüfuzlu beynəlxalq tədbirlərə, toplantılara ev sahibliyi edir. Beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi etməkdə maraqlı olan Azərbaycan dövləti bu toplantıların yüksək səviyyədə keçirilməsinə böyük şərait yaradır. Azərbaycanın dövlət maraqlarına uyğun şəkildə həyata keçirilən bu tədbirlər ölkəmizin dünyadakı nüfuzunu günü-gündən daha da sarsılmaz edir. Ölkəmizdə keçirilən beynəlxalq tədbirlərin dövlət maraqlarımıza uyğun formada keçirilməsi də təqdirəlayiqdir.

Siyasi sabitlik, dinamik sosial-iqtisadi inkişaf, cəmiyyətimizin demokratikləşməsi, nəhəng enerji və nəqliyyat layihələrinin reallaşması, eləcə də, informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi, rabitənin inkişafı sahəsində nailiyyətlər Azərbaycanın qabaqcıl ölkələr sırasına çıxmasına imkan yaradır.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi kursunu uğurla davam etdirən, ideyalarını gerçəkləşdirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin siyasətinin məntiqi nəticəsi olaraq, ölkənin davamlı iqtisadi inkişafı təmin edilib, yerlərdə sosial-mədəni infrastruktur obyektləri yenidən qurulub, yeni istehsal, habelə, xidmət müəssisələri istifadəyə verilib. Azərbaycan beynəlxalq miqyaslı mötəbər yarışlara, qlobal forumlara, konfranslara, bir sözlə, nüfuzlu tədbirlərə ev sahibliyi edir. Eyni zamanda, bütün bu tədbirlər Azərbaycanın gücünü, potensialını və təşkilatçılıq qabiliyyətini bir daha nümayiş etdirir. Ölkəmizdəki uğurlu inkişaf, sabitlik, əmin-amanlıq beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsində əlverişli məkandır. Uğurla inkişaf edən Azərbaycanda müasir dövrün çağırışlarına uyğun istiqamətdə ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir və bu davamlı xarakter daşıyır.

BEYNƏLXALQ VƏ QLOBAL SƏVIYYƏDƏ YEGANƏ PLATFORMA

Şərqlə Qərbin ortaq dəyərlər modeli sayılan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin məqsədyönlü və uzaqgörən siyasəti nəticəsində dünyanın mədəniyyətlərarası dialoq mərkəzlərindən birinə çevrilib. Azərbaycan dövləti tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər bəşəriyyətin təhlükəsiz gələcəyi və birgə yaşama ənənələrinə, dialoq və mədəni çeşidliliyə dəstəyin bariz nümunəsidir. Azərbaycan dünya ölkələri arasında mədəni əlaqələrin gücləndirilməsinə ev sahibliyi edərək, bu əlaqələrin inkişafına yüksək önəm verdiyini bir daha ortaya qoymuş olur. Bildiyimiz kimi, paytaxt Bakımız VI Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumuna ev sahibliyi etdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2008-ci ildə əsas qoyulan "Bakı Prosesi" çərçivəsində keçirilən Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu mədəniyyətlərarası dialoq sahəsində beynəlxalq və qlobal səviyyədə yeganə platformadır.

Xatırladaq ki, qitələrarası mədəni əməkdaşlığı inkişaf etdirmək məqsədilə I Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu çərçivəsində Azərbaycanın təşəbbüsü ilə "5 A - Mədəniyyətlərarası Əməkdaşlıq Platforması" təsis edilmişdir. Avropa, Asiya, Amerika, Afrika, Avstraliya qitələrinin adlarının Azərbaycan dilində "A" hərfi ilə başladığını nəzərə alınaraq simvolik olaraq yeni platformanın adı "5 A" kimi müəyyən edilmişdir. 2013-cü ilin 29 may - 1 iyun tarixində "Çoxmədəniyyətli dünyada sülh şəraitində birgə yaşamaq" şüarı altında Bakıda 2-ci Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu keçirildi. 2015-ci il tarixdə Bakı şəhərində "Mədəniyyəti ortaq təhlükəsizlikə naminə paylaşmaq" devisi altında 3-cü Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu təşkil olundu. Sülh ağacı üçüncü Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu çərçivəsində Yeni Bulvarın ərazisində qoyuldu. "Sülh ağacı" xalqlar arasında anlaşma rəmzi kimi qəbul edilir, münasibətləri həll etməyi, dünyada sülhü yaymağı təbliğ edir.

2017-ci il tarixində Bakı şəhərində "Mə-

Beynəlxalq tədbirlər məkanı

Ölkəmiz növbəti dəfə "Formula 1" Azərbaycan Qran-Prisinə uğurla ev sahibliyi edəcək

dəniyyətlərarası dialoq inkişafı: İnsan təhlükəsizliyi, sülh və davamlı inkişaf üçün yeni imkanlar" mövzusunda 4-cü Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu öz işinə başladı. Forumda iştirak etmək üçün 120-dək ölkə rəsmisi, 39 beynəlxalq təşkilatdan nümayəndələr, 50-dən çox qeyri-hökumət təşkilatı qeydiyyatdan keçdi. Ümumilikdə tədbirdə təqribən 800-dən çox xarici nümayəndə iştirak edirdi.

Qloballaşma artıq qaçılmaz bir prosesə çevrilib və hüdudları çox genişdir. Bu o deməkdir ki, qloballaşma müxtəlif mədəniyyətlərin nümayəndələri arasında təmasları artırmış, mədəni müxtəlifliyi daha da genişləndirmişdir. Beynəlxalq ictimaiyyət artıq bu məsələni öz gündəliyində vacib, mühüm bir məsələyə çevirib.

AZƏRBAYCANIN YÜKSƏK SƏVIYYƏDƏ TƏŞKİLATÇILIQ QABİLİYYƏTİNİN NÜMAYİŞİ

Paytaxt Bakıda keçirilən 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi növbəti uğurumuzdur, Konqresin Azərbaycanda yüksək səviyyədə təşkilatçılıq qabiliyyətini bir daha nümayiş etdirib. Qeyd edək ki, altmış səkkiz ölkədən 398 üzvü birləşdirən Beynəlxalq Astronavtika Federasiyası dünyada texniki sahədə mövcud olan ən böyük qurumlardan biridir. Hələ Sovet ittifaqında ilk və yeganə Konqres Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə Azərbaycanda Bakı şəhərində keçirilmişdir. Bu tədbirdən təxminən 6 ay sonra Azərbaycanın kosmik sənayesinin əsasları qoyulmuşdur. "Kaspi" Tədqiqat Mərkəzi yaradılmaqla, Azərbaycan mütəxəssisləri kosmik sahədə tədqiqatlara, kosmik cihazlar hazırlamağa başlamış, sonradan o cihazlardan "Salyut" və "Soyuz" kimi peyklərdə istifadə olunmuşdur. Bildiyimiz kimi, 2022-ci ildə - təxminən 50 ildən sonra müstəqil Azərbaycanda bu Konqres keçirildi.

Təbii ki, hər zaman olduğu kimi Azərbaycan bu dəfə də beynəlxalq tədbirə öz təcürbəsindən, ölkəmizdəki əmin-amanlıqdan yararlanaraq Konqresi Azərbaycanda ən yüksək səviyyədə təşkil etmiş oldu.

DÜNYA MIQYASINDA MÖTƏBƏR İDMAN TƏDBİRİ

Ölkəmizdə beynəlxalq tədbirlərin təşkilatçılıq qabiliyyətini sülhsevər olduğunu və multikulturalizm siyasətini bir daha dünya ictimaiyyətinə təqdim edir. Beynəlxalq miqyaslı tədbirlərin keçirilməsi üçün ölkəmizə olan etimad Azərbaycan Respublikası Prezidenti

İlham Əliyevin uğurlu xarici siyasəti sayəsində Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə etibarlı tərəfdaş kimi tanınmasının göstəricisidir. Eyni zamanda, bütün bu tədbirlər Azərbaycanın gücünü, potensialını və təşkilatçılıq qabiliyyətini bir daha nümayiş etdirir.

Azərbaycanın dünyanın nüfuzlu idman ölkəsi tərkibində qəbul edilməsi təsadüfi deyildi. Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkə həyatının bütün sahələrində olduğu kimi, idmanın inkişafına yönəlmiş qərarların qəbulu, tədbirlərin reallaşması idman sahəsində ölkəmizin yüksək beynəlxalq nüfuz qazanmasına səbəb olub. Azərbaycanda keçirilən beynəlxalq idman tədbirləri sübut edir ki, həqiqətən də, Azərbaycanda idman uğurla, sürətlə inkişaf edir. Ölkəmizin ardıcıl olaraq beynəlxalq yarışlarda iştirakı və uğurlu qazanması beynəlxalq aləmin Azərbaycanda idman həvələrinin olandıqını atır. Ölkəmizdə müasir infrastruktur, xidmət obyektləri tikilərək, dünya standartlarına cavab verən otellər istifadəyə verilib. Dünya idmanının tarixində ilk dəfə keçirilən Avropa Oyunlarına ev sahibliyi etmək missiyasının Bakıya həvalə edilməsi, böyük etimad Azərbaycana olan inamdan doğmuşdur. Azərbaycan Oyunlarının standartlarını, səviyyəsini təmin edə bildi. Dünyanın 50 ölkəsinin 6 min idmançısının iştirak etdiyi I Avropa Oyunlarında Azərbaycan təmsilçilərinin 21 qızıl medal qazanması və 21 dəfə Azərbaycan bayrağının yüksəldilməsi, Dövlət Himnini səsləndirilməsi idmana olan qayğının nəticəsi idi. "Bakı-2015" ilk Avropa Oyunları təkcə qitədə deyil, dünya miqyasında mötəbər idman tədbiri kimi tarixiləşdi.

"FORMULA-1" YENİDƏN START GÖTÜRƏCƏK

2016-cı ildən paytaxt Bakıda keçirilən yarışın əsrdən artıq tarixi olan "Formula 1" idman tarixində yeni maraqlı səhifədir. Azərbaycan bir neçə gündən sonra yenidən dünya ölkələrinin diqqətində olan bu yarışın başlanmasına start verəcək. Ölkəmizdən start görürəcək "Formula-1" yarışını onu deməyə bir daha əsas verir ki, beynəlxalq miqyaslı mötəbər yarışlara, qlobal forumlara, konfranslara, bir sözlə, nüfuzlu tədbirlərə ev sahibliyi edən Azərbaycan beynəlxalq miqyaslı tədbirlərin keçirilməsi üçün etibarlı bir ölkədir. 1950-ci ildən etibarən hər il keçirilən "Formula-1"-in möhtəşəmliyi üçün paytaxtımıza istənilən şərait yaradılıb. Ölkəmizdəki uğurlu inkişaf, sabitlik, əmin-amanlıq beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsi üçün Odlar diyarını əlverişli məkana çevirib. Ötən illərdə paytaxt Bakıda keçirilən "Formula-1" Avropa Qran-Prisi yarışlarını dünyanın 200-yə yaxın ölkəsində 500

milyondan çox azarkeş televiziya vasitəsilə izləmiş oldu. "Formula-1" üzrə dünya çempionatının tamaşaçı auditoriyası bütün qitələri əhatə etdi. Amerika, Avropa, Avstraliya, Asiya və Afrika ölkələrinin televiziya kanalları vasitəsi ilə yarışlar müntəzəm yayımlandı.

Beş yüz milyon televiziya tamaşaçısının Avropa Qran-Prisində ən güclü pilotlarının mübarizəsini izləməklə yanaşı, şəhərimizin gözəlliyi ilə tanış oldu, müasirliklə qədimliyin simvollarını özündə birləşdirən Bakı haqqında geniş məlumat əldə edə bildilər. ABŞ-ın, Böyük Britaniyanın, Kanadanın, Fransanın, İspaniyanın, Avstraliyanın, Braziliyanın, Portuqaliyanın, Almaniyanın, İtaliyanın, Cənubi Afrika Respublikasının, Rusiyanın, Yaponiyanın, Polşanın, Hindistanın məşhur televiziya kanalları Bakı Qran-Prisini yayımlamaqla yanaşı, paytaxtımıza həsr olunan reportaj və materiallarda ölkəmiz ətrafında yetərinə fikir formalaşdırmağa imkan yaradır.

Əlbəttə ki, Azərbaycan beynəlxalq nüfuzlu yarışlara yüksək səviyyədə ev sahibliyi edərək qədim tarixi abidələrimiz diqqətdən kənar qalmır. İnsanların televiziya vasitəsilə birbaşa izlədiyi yarışların keçirildiyi məkan şəhər halqası olduğundan, onlar təkcə avtomobilləri deyil, inkişaf etmiş Bakının gözəlliyini ətraflı görə bilirlər. Təbii ki, Bakıda pilotlar qeyri-adi ab-havası ilə seçilən, əfsanəvi tarixi yerləri əhatə edən və heç bir yerdə bənzəri olmayan trekdə yarışlar. Təhlükəsizliyin ən yüksək səviyyədə təmin olunduğu Bakı treki ən sürətli yarışlar kateqoriyasına daxildir. Trek Bakının tarixi məkanlarından, dəniz sahilindən keçməklə azarkeşlərdə xoş ovqat yaratmış olur. "Formula-1" Azərbaycanı dünyaya tanımaq üçün ən yaxşı nümunə kimi dəyərləndirilir.

Təbii ki, paytaxtımızda keçirilən "Formula-1" yarışları yüksək standartlara cavab verir. Təhlükəsizlik, infrastruktur hazırlığı, kütləvi tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı təşkilatı və texniki bazanın mövcudluğu bunun əyani göstəricisidir. Ölkəmizdə idman tədbirlərinin yüksək səviyyədə keçirilməsi və ədalətli şəkildə baş tutmasının nəticəsidir ki, Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyev Ümumdünya Ədalətli Oyunlar Komissiyası tərəfindən yüksək mükafatlara layiq görülməklə.

Azərbaycan növbəti dəfə də "Formula 1" Azərbaycan Qran-Prisinə uğurla ev sahibliyi edəcək. Hər zaman olduğu kimi yüksək təşkilatçılıq ilə öz sözünü deyəcək. Yarışın keçiriləcəyi ərazilərdə bütün təhlükəsizlik tədbirləri görüldü və böyük bir ərazini əhatə edən kompleksdə yarışa nəzarət binası təşkil olunub.

Bakı bütün iştirakçı və qonaqları, hər zaman olduğu kimi, növbəti tədbirdə də ev sahibi olaraq yüksək səviyyədə qarşılayacaq, yarış uğurla yekunlaşdıracaq.

Bu dəfə də Bakı dünya tamaşaçılarına və şəhərimizin qonaqlarına maraqlı idman yarışını təqdim etməklə yanaşı, Azərbaycanın belə mötəbər yarışlara uğurla ev sahibliyi etdiyini nümayiş etdirəcək. "Formula-1" tamaşaçıları ölkəmizdə gedən inkişaf proseslərinin şahidi olacaqlar. Ölkəmizə gələn əcnəbi qonaqlar burada yaradılan infrastrukturunu, bütün sahələrdə tərəqqini, nadir arxitekturanı, ölkənin qədim tarixi və zəngin çoxəsrlik mədəniyyətini, həmçinin sabitliyi və təhlükəsizliyi öz gözləri ilə görəəcəklər. Bütün bunlar dövlət başçısı Prezident İlham Əliyevin ölkənin kompleks şəkildə inkişafına dair uzaqgörən və müdrik strategiyası ilə bağlıdır. Əminliklə demək olar ki, Zəfər qazanmış Bütöv Azərbaycan özünü dünyada təsdiq edən zəngin və güclü dövlətdir.

Zümrüd BAYRAMOVA

“**A**irfryer” son zamanların yeni məşhur mətbəx cihazı kimi təqdim olunur. Bu kiçik mətbəx əşyası tez və praktik istifadə təklif etdiyi üçün bir çox insanı maraqlandırır. Xüsusilə qızardılmış qidaları dəqiqələrdə istehlaka hazır edir. Adi yağda və ya sobada qızartmaq isə məlum olduğu üzrə daha çox vaxt aparır. Bununla belə, airfryer qızartma müddətini qısaltmaqla yeməyin bişirilməsinə imkan verir.

Bəs, Airfryerlə hazırlanan yeməklərin insan orqanizminə hansı zərərləri var?

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma edib.

Bir sıra mənbələrdə bu qızartma qabında qızardılan qidaların daha sağlam olduğuna dair fikirlər var. Ancaq bu fikirlərin əksinə olaraq onun zərərləri də önə çıxır.

Airfryer sağlamlığa zərərliymi?

Airfryer-in sağlamlığa zərərli olub-olmadığı sualı bu mətbəx ci-

hazını almaq istəyənlərin araşdırdığı məsələlərdəndir. Yalnız qızardılmış yeməklərin bişirilməsi ilə məhdudlaşmır, bir neçə dəqiqə ərzində bir çox növ yemək bişirir. Həm də sobadan kiçik olduğu üçün mətbəxdə kiçik yer tutur. Airfryer-in zərərləri arasında önə çıxan ən əhəmiyyətli məqam isə yeməyin qida dəyərinin itirilməsinə səbəb olmasıdır.

Airfryer-in həm görünüşü, həm də funksional xüsusiyyətləri bir çox insanın üstünlük vermə səbəbidir. Ancaq bunun sağlam olub-olmaması ilə bağlı fərqlər bəyində çoxlu sual işarələri var. Mütəxəssislər bu avadanlığın dərin qızartmadan daha sağlam qızartma qabiliyyətinə malik olduğunu bildirsələr də, onun potensial zərərləri də ön plana çıxır. Əslində hər gün bu mətbəx cihazı ilə başqa yeməklərin qızardılması və ya bişirilməsi artıq çəki artımına, şəkərli diabetə və ürək xəstəliklərinə səbəb ola bilər.

Airfryer-in zərərləri nələrdir?

Airfryer praktik və faydalı bir mətbəx cihazı kimi görünərsə də, onun bəzi potensial zərərlərini nəzərdən qaçırmamaq olmaz. Airfryer zədələri dərhal görünməsə də, zamanla sağlamlıq problemlərinə səbəb ola bilər. Airfryer almaq və is-

Airfryer, yoxsa soba zərərliyi?

tifadə etmək istəyənlər üçün bu zərərləri nəzərə almaq çox vacibdir.

- Yeməyin qida dəyərini itirməsinə səbəb olur.
- Qidaları yüksək temperaturda qızartmaq akrilamid və polisiklik aromatik karbohidrogenlərə (PAH) səbəb ola bilər. Bunlar ciddi sağlamlıq problemlərinə səbəb olan kimyəvi birləşmələrdir.
- AGE-lərə (Yüksək Qabaqcıl Glikasiya Son Məhsulları) səbəb olur. Bunlar diabet, erkən yaşlanma və iltihab kimi vəziyyətlərlə nəticələnir.
- Yüksək istilik yağların və

trans yağların oksidləşməsinə səbəb olur. Bu, bədəndə oksidləşdirici stressə səbəb ola bilər.

- İstiliyə davamlı vitaminlərin azalmasına səbəb olur.
- Yüksək temperaturda qızardılmış qidalar həzm və qan dövranı sistemi həssaslığı olan insanlar üçün qıcıq yarada bilər.
- Airfryerdəki bəzi kimyəvi maddələr qida ilə qarışa bilər və bir çox sağlamlıq problemlərinə səbəb ola bilər.
- Yüksək temperaturda bişirilən ət və digər qidalar Heterosiklik Aminlərin (HA) və Polisiklik Aromatik Karbohidrogenlərin (PAH) əmələ gəlməsinə səbəb olur. Bunlar kanserojen maddələr olduğundan, hava qızdırıcısının zərərli təsirləri sırasındadır.

Airfryer kanserogendirmi?

Airfryer-in zərərləri nədir sualında ən çox müzakirə olunan məsələ xərçəng riskidir. Bəzi ekspertlər iddia edirlər ki, Airfryerdən istifadə zamanı müəyyən maddələrin buraxılması xərçəngə səbəb ola bilər. Bəziləri də bu mətbəx cihazının kanserojen maddələrə səbəb olmayacağını bildirir.

Yenidən qızdırılan və ya yüksək temperaturda qızardılmış yağ xərçəngə səbəb olan maddələrin ən böyük nümunələrindən biridir. Yüksək temperatur bir çox kanserojen maddələrin əmələ gəlməsinə səbəb olur. Hava qızdırıcısının davamlı istifadəsi qidada aşağıdakı maddələrin çökməsinə səbəb olur:

Akrilamidlər: Yüksək temperaturda bişirmə, qızartma üsullarında meydana gələn kanserogendir. Asparagin adlı amin turşusu bir çox qidada olur. Asparagin ümumiyyətlə soya, tam taxıl, kartof, fındıq və buna bənzər bitki qidalarda olur.

Ət məhsullarına quş eti, mal eti və balıq daxildir. Airfryerdə qızardılan qidalarda tavada qızartma ilə müqayisədə daha az akrilamid istehsal olunur.

Polisiklik Aromatik Karbohidrogenlər (PAHs): Airfryer-in davamlı istifadəsində baş verə biləcək digər kanserojen maddələrdən biridir. Yüksək temperaturda qızardılan və bişirilən qidaların tütüsü bu maddələri əmələ gətirir. Bu maddə qızardılmış qidalarda daha çoxdur. Əslində, Çində aparılan bir araşdırmaya görə, dərin yağda qızartma zamanı əmələ gələn PAH-lar ölkədə ağciyər xərçəngindən əziyyət çəkən qadınlarla əlaqəli idi.

Eyni zamanda, hava qızartma qabının içindəki plastik materialla-

rın yüksək istilik səbəbindən qidaya keçməsi mümkündür. Həddindən artıq yağdan istifadə edildikdə, qidaların yağlılığı artaraq onları zərərli edir. Sağlam yemək bişirmək üçün istifadə edilən hava qızdırıcısı yeməyin qida dəyərini azaldır.

Airfryer necə istifadə edilməlidir?

Airfryer zərərli təsiri olan mətbəx cihazı olsa da, sağlam şəkildə də istifadə edilə bilər. İsti hava axını texnologiyası ilə işləyən hava qızdırıcısını düzgün istifadə etdikdə zərərləri minimuma endirə bilərsiniz.

Bu istifadə təkliflərini qeyd etmək üçün:

- Gündəlik qidalanma rejimində davamlı olaraq istifadə et-

məməlisiniz.

- Yemək bişirərkən çox yağ istifadə etməməyə diqqət etməlisiniz.

- Airfryer içərisində silikon və ya plastıkdən hazırlanmış qablardan istifadə etməməlisiniz. Bunlar kanserojen olduğu üçün birbaşa

qidalara keçir.

- Dondurulmuş qidalar yerinə təzə tərəvəz və ətə üstünlük verməlisiniz.

- Bunlar airfryerdən istifadə etməyin sağlam yollarıdır. Ancaq bu gün mütəxəssislər bu mətbəx cihazının tamamilə sağlam olduğunu bildirmirlər. Lakin qənaətlə istifadə etməklə onun zərərindən qaçmaq mümkün olduğunu söyləyə bilərsiniz.

Airfryer zərərləri haqqında tez-tez verilən suallar

AIRFRYER ÜRƏK SAĞLAMLIĞI ÜÇÜN ZƏRƏRLİDİR?

Airfryer yüksək temperaturda qızartma proseslərində istifadə edildikdə, xolesterin oksidləşməsi (COP) adlı maddənin əmələ gəlməsinə səbəb olur. Bu maddə ürək

və xolesterin kimi sağlamlıq problemlərinə səbəb olur.

TEMPERATURU NECƏ OLMALIDIR?

Airfryer qızartması, toyuq, küftə və s. yemək üçün temperatur 140-175 dərəcə, yumşaq tərəvəzlər üçün isə 140 dərəcə olmalıdır.

Zərərin az olması üçün qab seçimini necə edim?

Yeməkləri çox qızartmamaq və yüksək istiyə məruz qoymamaq zərərli maddələrin yayılmasının qarşısını ala bilər.

Bu məhsuldan alarkən nələrə diqqət etməliyəm?

Əgər hava qızdırıcısı almağa

hazırlayırsınızsa, sağlam seçim etmək üçün mütləq içərisində Teflon olanı seçməməlisiniz. Əgər siz teflon səthli hava qızartma aparatı almırsınızsa, onun qida ilə təmas etməsinə icazə verməməlisiniz.

Ayşən Vəli

Böyük Qayıdış konsepsiyasına uyğun olaraq işğaldan azad olunan ərazilərimizə əzəli sakinlərin köçü davam edir. Böyük Qayıdış üçün lazımı tədbirlər həyata keçirilir və burada reallaşdırılan infrastruktur layihələr və tədbirlər bir daha sübut edir ki, bu ərazilər yenidən dirçəlir, inkişaf edir, geniş abadlıq və quruculuq meydanına çevrilir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, Böyük Qayıdış çərçivəsində keçmiş məcburi köçkünlərin əzəli torpaqlara qayıdışı davam edir. Böyük Qayıdışımız uğurla yerinə yetirilir. Artıq işğaldan azad olunan ərazilərimizin əzəli sakinləri öz dədə-baba yurdlarına qayıdırlar. Zəngilan rayonu Ağalı kəndində canlı həyat yaşanılır, Tərtər in Talış kəndinə, Füzuliyə, eləcə də Laçına köçlər yola salınıb. İnsanların doğma yerlərdən səsləri eşdilir. Təkcə Qarabağ regionuna 2026-cı ilə qədər 140 min insanın dönməsi nəzərdə tutulur.

Növbəti köç karvanı Şuşa şəhərinə çatıb. Daha 30 ailə olmaqla, 102 nəfər Şuşa sakini doğma yurduna qovuşdu. Köç karvanı respublikanın müxtəlif ərazilərində yataqxanada, sanatoriyada, pioner düşərgəsində, yarımqışqıq tikililərdə və inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış ailələrdən ibarət olub. Bununla da Şuşa şəhərində 177 ailənin, yəni 672 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edilib.

“ƏZİZ ŞUŞA, BİZ QAYITMIŞIQ!”

Şuşanın işğalına 28 ildən sonra son qoyuldu. “Əziz Şuşa, sən azadsan! Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq! Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik! Şuşa bizimdir! Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!” Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2020-ci ilin noyabrın 8-də Şəhidlər xiyabanında Azərbaycan xalqına müraciəti zamanı səsləndirdiyi bu fikirlər bu günün gerçəkliyində öz ifadəsini bir daha tapıb. Biz Şuşaya qayıtmışıq.

“Şuşanın - alınmaz qalanın alınması ayrıca bir qəhrəmanlıq dastanıdır”, - deyər Cənab Prezident çıxışlarının birində vurğulayıb ki, Şuşada olan hər bir insan və artıq Şuşaya gələn Azərbaycan vətəndaşları görürlər ki, Şuşanı götürmək, işğaldan azad etmək böyük qəhrəmanlıq, şücaət, fədakarlıq tələb edirdi: “Bizim qəhrəman hərbiçilərimiz bu sıldırım qayalara dırmaşaraq əlbəyaxa döyüşdə Şuşanı işğalçılardan azad etdi. Baxmayaraq ki, işğalçılar bizə qarşı tanklardan, toplardan atəş açırdılar. Biz Şuşa uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlər verdik. Ancaq bizi irəliyə aparan milli ruh bu Qələbəni təmin etdi. Şuşanın azad edilməsi faktiki olaraq Ermənistan ordusunun və Ermənistan dövlətinin çökməsi demək idi”. Rəşadətli Azərbaycan əsgər və zabitləri addım-addım irəliləyərək, Ermənistanın uzun illər ərzində qurduğu mühəndis-istehkam sistemlərini yarıb keçdilər, torpaqlarımız qəhrəman əsgər və zabitlərimizin, şəhidlərimizin qanı və canı bahasına azad edildi. Artıq Azərbaycanın işğaldan azad olunan torpaqları azaddır və Qarabağ Azərbaycandır!!!

VERİLƏN GÖSTƏRİŞLƏR YERİNƏ YETİRİLİR

Bu gün Şuşa öz əzəli sakinlərini alnı-açıq şəkildə qarşılayır. Şuşa şəhəri yenidən ənənələrini bərpa edərək yeni dövrünü yaşayır. Bu gün Şuşada görülən işlərin miqyası çoxdur. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin tapşırığına əsasən və dövlət başçısının bila-

Böyük Qayıdış: Şuşalılar doğma ocaqlarında

177 ailənin daimi məskunlaşması təmin edilib

vasitə nəzarəti altında qədim tarixi və memarlıq üslubu qorunub saxlanılmaqla Şuşa şəhərinin, tarixi və dini abidələrin, muzeylərin planlı şəkildə bərpa olunması istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir. Şuşada Gövhərağa məscidinin bərpası Azərbaycanın öz dəyərlərinə milli-mənəvi islami dəyərlərinə olan ehtiramın nümunəsidir. Verilən göstərişlər yerinə yetirilir. Qeyd edək ki, Heydər Əliyev Fondunun Qarabağdakı bərpa layihələrinin bir hissəsi isə Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində həyata keçirilir. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən aparılan bərpa işlərindən sonra Mehmandarovların malikanə kompleksi açılıb. Mehmandarovların malikanə kompleksində, ərazidəki ailə məscidi və bulaqda təmir-bərpa işləri aparılıb, bulağın damı əvvəlki vəziyyətinə gətirilib. Bunların sırasına da Azərbaycan şairi və ictimai xadim Molla Pənah Vaqifin muzey-məqbərə kompleksinin, Vaqifin büstünün yenidən qurulması, görkəmli bəstəkar Üzeyir Hacıbəylinin heykəlinin Şuşada yenidən ucaldılması və digərləri daxildir. Bütün bunlarla yanaşı, Şuşada Yaradıcılıq Mərkəzinin Heydər Əliyev Fondu tərəfindən aparılan bər-

münasibətlərinin daha da genişləndirilməsində müstəsna rol oynayır. Məlumdur ki, 2009-cu ildə Bakı, 2018-ci ildə isə Naxçıvan şəhəri də İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan edilmişdir. Bu dəfə isə Şuşa bu şərəfli adı layiq görülüb. Təbii ki, üç il mədəniyyət paytaxtı adına layiq olan az sayda belə şəhər var. Bura Xurşidbanu Nəvəni, Molla Pənah Vaqifi, Qasım bəy Zakiri, Cabbar Qaryağdıoğlu, Mirzə Sadiq, Nəcəf bəy Vəzirovu, Üzeyir Hacıbəyli, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevi və onlarla belə dünyada tanınmış böyük ustadları yetişdirmiş torpaqdır.

ŞUŞANIN BAŞ PLANI

Bütün bu və ya digər tarix, mədəniyyət abidələrinin təmir və bərpası ilə yanaşı, dövlət başçısı tərəfindən Şuşada 17 binadan ibarət 2-ci yaşayış kompleksinin də təməli qoyulub. Şuşa şəhərinin Baş planına uyğun olaraq, D4 zonasında 4,25 hektar ərazidə inşa ediləcək kompleksdə ikimərtəbəli və üçmərtəbəli binalar tikiləcək. Kompleksdəki 238 mənzildən 119-u ikiotaqlı, 119-u isə üçotaqlı olacaq. Bu yaşayış kompleksində sakinlərin rahatlığı üçün hər cür şərait yaradılacaq, istirahət, idman, uşaq əyləncə sahələri istifadəyə verilməklə, geniş abadlıq və yaşıllaşdırma işləri görülməklə. Şuşanın Baş planı hazırlanarkən orada həyata keçirilən bütün layihələrin tarixlə müasirliyin vəhdəti üzərində qurulması nəzərə alınmışdır. Baş planda Şuşada orta, yüksək və qarışıq sıxlıqlı yaşayış binalarının inşası, şəhər mərkəzinin, yeni tikiləcək və qorunub saxlanılacaq tarixi binaların və abidələrin yerləri əksini tapıb. Hazırda Baş plan əsasında Şuşada bərpa və yenidənqurma işləri davam etdirilir. Tarixi məhəllələr çoxdur. Əlbəttə, bütün bu işlərə başlamaq üçün, cənab Prezidentin göstərişi ilə əvvəlcə Zəfər yolu, tunellər tikildi.

pa işlərindən sonra açılışı olub. Şuşa şəhərindəki Yaradıcılıq Mərkəzinin hazırkı binası ölkə əhəmiyyətli memarlıq abidəsi siyahısındadır. Azad Şuşamız hər gün dəyişir və gözəlləşir. Şuşada Yuxarı Gövhər Ağa məscidinin yenidənqurma və bərpa işlərindən sonra açılışı, Saatlı məscidinin və Milli Xalça Muzeyinin Şuşa filialının açılışları və s. Şuşanın yenidən qurulmasının göstəriciləridir.

ŞUŞAYA EHTİRAMIN İFADƏSİ

Şuşa şəhəri 2023-cü il üçün “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” seçildi. Əsrarəngiz, füsunkar təbiəti, nadir tarixi-memarlıq abidələri, zəngin irsi bu şəhərin “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” elan olunmasında əsas faktorlardandır. Şuşa şəhəri nəinki Azərbaycanın, türk dünyasının, eləcə də bütün dünyanın mədəniyyət paytaxtı elan olunmağa layiq olan şəhərdir. Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtından estafetə islam dünyasına ötürüldü. Bildiyimiz kimi, 2023-cü il sentyabrın 25-də Qəter Dövlətinin paytaxtı Doha şəhərində keçirilən İslam Dünyası Mədəniyyət Nazirlərinin 12-ci Konfransında Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhəri 2024-cü il üçün “İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı” elan edildi. Bu qərar islam mədəniyyətinin zənginliklərini dolğun təzahür etdirən Şuşaya xüsusi ehtiramın ifadəsidir və İslam dünyasının həmrəyliyinə yeni rəmzinə çevrilməklə qarşılıqlı əməkdaşlıq

şə çatacaq. İşğaldan azad olunan ərazilərin bərpası və Böyük Qayıdışın yüksək səviyyədə təmin edilməsi məqsədi ilə ardıcıl görülən işlər çərçivəsində yolların yenidən qurulması, müasir səviyyəyə çatdırılması istiqamətində çox mühüm layihələr icra olunur. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin imzaladığı sərəncamlar əsasında yol infrastrukturunun təzələnməsi daha da sürətləndirilir. Təbii ki, avtomobil yolları hər bir ölkənin iqtisadi qüdrətinin göstəricisidir. Ölkənin istehsal və sənayenin bütün sahələrinin inkişafı birbaşa olaraq yol örtüyünün hansı vəziyyətdə olmasından asılıdır. Rayonlar, kəndlər və qəsəbələrarası avtomobil yolu layihələrinin icrası uğurla həyata keçirilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığı və göstərişlərinə əsasən, abadlıq-quruculuq işləri sırasında Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa magistral avtomobil yolunun 66-81-ci kilometrliyində görülən işlər də bu sıradadır. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində icra olunan və işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin sosial-iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayacaq yol infrastrukturunu layihələrindən olan Füzuli-Hadrut avtomobil yolunun tikintisi sürətlə və keyfiyyətlə yerinə yetirilib. Bu yol başlanğıcını “Zəfər yolu”ndan götürür və yeni inşa edilən Şükürbəyli-Cəbrayıl-Hadrut avtomobil yoluna birləşir. Dövlət başçısının bildirdiyi kimi, bundan sonra biz Şuşada əbədi yaşayacağıq!

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Bu gün Zəfər qazanmış bütöv Azərbaycan dünyada sözünü demiş bir dövlətdir və uğurlu inkişaf tarixini yaşayır. Ölkəmizdə həyata keçirilən kompleks islahatlar, geniş quruculuq işləri və yaradılan güclü iqtisadiyyat dövlətimizin əsas inkişaf göstəriciləridir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərlik dövrü müasir-müstəqil Azərbaycanın tarixində sürətli iqtisadi inkişaf, dövlətin təşəkkül tapması, qüdrətinin artması, beynəlxalq nüfuzunun yüksəlməsi uğurlar və böyük qələbələr dövrü kimi xarakterizə olunur. Heç şübhəsiz ki, dünya ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar, diasporumuz da fəaliyyət dövrünün yeni mərhələsini yaşayır. Azərbaycanın diaspor fəaliyyəti əlamətdar yol keçərək müasir dövrümüzdə mütəşəkkil şəkildə formalaşmışdır. Ümummilli Lider Heydər Əliyev 1993-cü ildə hakimiyyətə yenidən gəldikdən sonra bu istiqamətdə vahid və birləşdirici siyasət yürütmüşdü. 2001-ci il noyabrın 9-10-da Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirildi. Qurultay soydaşlarımızın milli məniyyət şüurunun güclənməsinə, müxtəlif ölkələrdə azərbaycanlı icmalarının mütəşəkkilliyinin və fəalliyətinin artmasına təsir göstərmişdir. Bu, ölkənin ictimai-siyasi həyatında yeni bir hərəkat, dövlət siyasətinin yeni bir istiqaməti idi. Dünya azərbaycanlılarının milli birliyinin təşkilatçısı olan Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev diaspor quruculuğu işinə əsaslı töhfə vermişdir. 2006-cı il martın 16-da Dünya Azərbaycanlılarının II, 2011-ci il iyulun 5-6-da III, 2016-cı il iyunun 3-4-də isə IV qurultayının keçirilməsi dünya azərbaycanlılarının birlik və həmrəyliyinə təntənəli baxımından mühüm tarixi əhəmiyyət kəsb edir. Eyni zamanda qurultaylar bir daha dünya azərbaycanlılarının Prezident İlham Əliyevin, Azərbaycan dövlətinin ətrafında sıx birləşdiyini təsdiqləmişdir. Dövlətimizin diaspor siyasəti, həmvətənlərimizin birlik və həmrəyliyinə möhkəmləndirilməsi, onların daha mütəşəkkil formada təşkilatlanması prosesi özünün yeni mərhələsinə qədəm qoyub.

AZƏRBAYCAN DIASPORU QARŞISINDA YENİ VƏZİFƏLƏR

Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər Qurultayının Şuşa şəhərində keçirilməsi nailiyyətlərimizə, zəfərimizə söykənir. Bu zəfər bütün dünya ölkələrində yazayan Azərbaycanlıların Zəfəridir. Belə ki, müstəqil Azərbaycan bütün Azərbaycanlı-

ların Vətənidir. 44 günlük Vətən Müharibəsində milli birliyimiz, xalq-iqtidar birliyi bizi qələbəyə apardığı kimi bu amillər yaxın gələcəkdə Azərbaycanın daha da gücünü artıracaqdır. Bütövlükdə, qalib və qüdrətli Azərbaycan dövləti Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yeni hədəflərə doğru əmin addımlarla irəliləyir. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı - Zəfər Qurultayı ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında mühüm hadisə olmaqla yanaşı, dünya azərbaycanlılarının fəaliyyət dövründə yeni mərhələnin başlanğıcı kimi tarixiləşdi. Dünyanın 65 ölkəsindən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsinin iştirakı ilə keçirilən Qurultayda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı zamanı verdiyi mesajlar xaricdəki azərbaycanlıların növbəti beş ildə fəaliyyəti üçün yol xəritəsi müəyyənləşdirməklə yanaşı, Azərbaycan diasporu qarşısında yeni vəzifələr də qoymuş oldu. Qələbə qazanmış Azərbaycan xalqının Zəfər Qurultayı 2020-ci il Vətən müharibəsində Azərbaycan xalqının böyük Qələbəsindən sonra keçirilən ilk qurultay idi. Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında çıxışı zamanı "Şuşada keçirilən Qurultayın çox böyük tarixi mənası var", - deyə bildirib ki, bu gün Azərbaycan yeni dövrə qədəm qoyub: "Biz otuz il

Azərbaycanlı alimlər bir arada

Prezident İlham Əliyev: "Xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin sıralarında elm xadimlərinin geniş yer tutması Azərbaycan diasporunun inkişafına böyük imkanlar yaradır"

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin, Elm və Təhsil Nazirliyinin dəstəyi, Dünya Azərbaycanlı Alimlər Dərnəyinin təşkilatçılığı ilə baş tutan tədbir üç gün davam edəcək.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlı Alimlərin Forumunun iştirakçlarına ünvanladığı müraciətində ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam bərpə olunduğu bir zamanda Forumun təşkilinin rəmzi mənə kəsb etdiyini xüsusi olaraq vurğulayıb. Forumun məqsədi müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlı alimləri bir araya gətirmək, yerli alimlərlə görüşdürmək, bilik və təcrübə mübadiləsi aparmaq, dünya azərbaycanlı elm adamlarının şəbəkələşməsinə töhfə verməkdir.

FAYDALI ƏMƏKDAŞLIQ YOLLARI MÜƏYYƏN EDİLİR

"Xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin sıralarında elm xadimlərinin geniş yer tutması Azərbaycan diasporunun inkişafına böyük imkanlar yaradır. Diasporumuzun fəaliyyətinin sistemliliyinin təmin edilməsi məqsədilə elm sahəsində çalışan soydaşlarımızla daha sıx münasibətlər qurulması, milli maraqlarımıza xidmət göstərən müxtəlif proqram və layihələrdə onların yaxından iştirakının dəstəklənməsi istiqamətində ötən müddət ərzində təqdirəlayiq işlər görülmüşdür", - deyə bildiren Azərbaycan Prezidenti qeyd edib ki, Forumun dünyanın müxtəlif ölkələrində məskunlaşmış azərbaycanlı alimlərin şəbəkələşməsi, onların elm və təhsil ocaqlarımızla əlaqələrinin dərinləşməsi, qazanılan müştərək nailiyyətlərdən yararlanmaqla ölkəmizin global hədəflərə sürətlə yaxınlaşması, habelə Azərbaycan elminin dünya elm məkanına inteqrasiyası baxımından son dərəcə səmərəli olacağına əminəm.

Müharibədən sonra yaranmış yeni reallıqları, tarixi Zəfərin reallıqlarını, həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqda xaricdə yaşayan azərbaycanlıların, diaspor təşkilatlarının da üzərinə böyük məsuliyyətlər düşür.

Qeyd edək ki, Forum çərçivəsində tədbir iştirakçıları işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası prosesində alimlərimizin bilik və təcrübəsindən yararlanmaq məqsədilə Şuşa və Xankəndi şəhərlərində olacaq, Qarabağ Universitetinin müəllim heyəti ilə müzakirələr aparacaqlar. "İnanıram ki, Forum Azərbaycanda elmin dayanıqlı və innovativ inkişafı naminə ətraflı fikir mübadiləsi və dolğun müzakirələr şəraitində keçəcək, işğaldan azad edilmiş tarixi ərazilərimizin bərpası prosesinə alimlərimizin öz bilik və təcrübələri ilə töhfə verə bilmələri üçün faydalı əməkdaşlıq yollarını müəyyənləşdirəcək", - deyə Prezidentin müraciətində bildirilib.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

işğal edilmiş ölkə kimi yaşamışıq. Bu, bizim üçün çox ağır idi - mənim üçün Prezident kimi, hər bir vətəndaş üçün, sizin üçün - xaricdə yaşayan azərbaycanlılar üçün". Bu gün vəziyyətin tam fərqli olduğunu vurğulayan Cənab Prezident diqqətə çatdırıb ki, bu gün alnımız açıqdır, bu gün üzümüz güldür, bu gün başımız dikdir və həmişə belə olacaq: "Mən tam əminəm ki, bundan sonra Azərbaycan xalqı müzəffər xalq kimi əbədi yaşayacaq, Azərbaycan dövləti qalib dövlət kimi əbədi yaşayacaq. Biz öz torpağımızdayıq. Bu torpaqda möhkəm dayanmışıq və heç kim heç vaxt bu torpaqlardan bizi tərpədə bilməz".

Dövlət başçısı Qurultayda nitqində bir çox məsələlərə toxundu və dünya azərbaycanlıları üçün postmünaqişə dövrünə uyğun yol xəritəsi cızdı.

XARİCDƏ YAŞAYAN AZƏRBAYCANLI ALİMLƏRİN FORUMUNA TÖHFƏ

Azərbaycan tarixi günlərlə zəngin olan dövrünü yaşayır. Paytaxt Bakımızda Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlı Alimlərin Forumu keçirilir. Forumda 23 ölkədən 80-dən çox azərbaycanlı alim, ümumilikdə 200-ə yaxın elm xadimi iştirak edir.

Dostluq və əməkdaşlığın zirvəsində

Prezident İlham Əliyevin İtaliyaya səfəri iki ölkə arasında əlaqələrin inkişafı baxımından çox əhəmiyyətli səfərdir

Qədim və zəngin dövlətçilik tarixinə malik Azərbaycan daim yaxın və uzaq ölkələrlə əlaqələrini dostluq və əməkdaşlıq üzərində qurmağa çalışıb və buna nail olub. Etibarlı tərəfdaş olması Azərbaycana dünya miqyasında özünə böyük hörmət və rəğbət qazandırır. Əksər ölkələrin, eləcə də nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların Azərbaycanla əməkdaşlıq əlaqələri qurmağa can atması da məhz ölkəmizin beynəlxalq aləmdə qazandığı yüksək inam və etibardan qaynaqlanır. Azərbaycanın mühüm tərəfdaşları sırasında İtaliya əsas dövlətlərdən hesab olunur. Hələ Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin hakimiyyət də olduğu ilk dövrlərdə ölkələrimiz arasında siyasi-iqtisadi, ticarət, mədəniyyət, elm-təhsil sahələrində əlaqələr qurulmuş və bu istiqamətdə mühüm hüquqi baza formalaşmışdır. 1997-ci ilin sentyabrında Ulu Öndər Heydər Əliyevin, 2005-ci ilin fevralında, 2008-ci ilin noyabrında və 2020-ci il fevralın 20-də Prezident İlham Əliyevin İtaliyaya rəsmi səfərləri ikitərəfli münasibətlərə xüsusi təkan vermişdir. Hər iki ölkənin tarixində silinməz izlər qoyan bu səfərlər əlaqələrimizin inkişafının istiqamətlərinin konturlarını cızmış və bütün sahələrdə əməkdaşlığımızın, müxtəlif nümayəndə heyətlərinin qarşılıqlı səfərlərinin, bu səfərlər zamanı aparılan danışıqların, imzalanən sənədlərin təməl daşına çevrilmişdir. 2020-ci il fevralın 20-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin İtaliyaya səfər zamanı Romada "Azərbaycan Respublikası ilə İtaliya Respublikası arasında Çoxözlülük Strateji Tərəfdaşlığın gücləndirilməsinə dair Birgə Bəyannamə" imzalandı və bu sənədə əsasən, ölkələr arasında münasibət, çoxsaylı biznes anlaşmaları nəinki neft-qaz sektorunda, eləcə də iqtisadiyyatın başqa sahələri üzrə əməkdaşlığın genişləndirilməsinə yeni impuls anonsunu verdi. O cümlədən, Azərbaycanın sənaye, kənd təsərrüfatı, infrastruktur, turizm, nəqliyyat-logistika və digər sahələrinə yatırılan italyan sərmayələri də qısa zamanda öz töhfələrini, bəhrələrini verəcəkdir. Bu baxımdan, Azərbaycan və İtaliya arasında imzalanən sənədlər, dostluq və sıx əməkdaşlıq reallıqları tərəflər arasında qarşılıqlı maraqların, qlobal və regional təhlükəsizliyin təmin edilməsi, əməkdaşlığın, əlaqələrin inkişafı baxımından çox əhəmiyyətli sayılır.

44 günlük Vətən müharibəsi dövründə İtaliya Azərbaycanla həmrəylik nümayiş etdirib

Müsbət məqamlardan biri də ondan ibarətdir ki, 30 ilə qədər davam edən Qarabağ münaqişəsi zamanı İtaliya beynəlxalq qanunlara əsaslanaraq Azərbaycanın ədalətli mövqeyini müdafiə edib. 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə İtaliya Azərbaycanın haqq işini dəstəkləyib. Torpaqlarımız işğaldan azad edildikdən sonra İtaliya dostluq əlaqələrini daha geniş şəkildə nümayiş etdirdi. İtalya şirkətləri işğaldan azad olunan ərazilərimizin bərpasında, tikinti, quruculuq işlərində yaxından iştirak edirlər.

İtaliya və Azərbaycan arasında Qarabağın enerji infrastrukturunun qurulması çərçivəsində əməkdaşlıq haqqında müqavilənin imzalanması bu istiqamətdə atılan ilk addım oldu. İtaliyanın Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinin bərpa olunmasında fəal iştirakı, iqtisadi layihələrin həyata keçirilməsində fəallığı iki ölkə arasında münasibətlərdə yeni müstəviyə yüksəlir. Görünən fakt ondan ibarətdir ki, ölkələrimiz arasında siyasi, iqtisadi və enerji təhlükəsizliyi sahələrində böyük uğurlara imza atılıb. 2021-ci ildə Azərbaycan TAP qaz kəməri ilə İtaliyaya 7 milyard kubmetrə yaxın qaz nəql edib, bununla da Azərbaycan İtaliyanın qaz bazarında üçüncü tərəfdaş olub. Ümumilikdə İtaliya Azərbaycan iqtisadiyyatının şaxələndirilməsində çox önəmli rol oynayır və

Eldar İbrahimov
Milli Məclisin İntizam
Komissiyasının sədri, YAP İdarə
Heyətinin üzvü

xüsusilə də, neft sənayesinin inkişafına təkan verir. İtaliyanın 100-dən çox şirkəti hazırda Azərbaycanda fəaliyyət göstərir. Cənub Qaz Dəhlizi və onun tərkib hissəsi olan Trans-Adriatik qaz boru kəməri (TAP) ikitərəfli enerji əməkdaşlığını və İtaliyanın enerji təhlükəsizliyini möhkəmləndirən vacib amildir. Ötən il TAP kəməri vasitəsilə İtaliyaya təqribən 10 milyard kubmetr qaz ixrac olunub ki, bu da Azərbaycanın bu ölkənin enerji təhlükəsizliyinə töhfəsinin təzahürüdür. Ölkəmizlə Avropa İttifaqı arasında əldə edilən razılaşmaya əsasən, 2027-ci ilə qədər Azərbaycan qazının tədarükü ildə azı 20 milyard kubmetrə çatmalıdır. Təbii ki, bu həcmi Avropaya çatdırılmasında Cənub Qaz Dəhlizinin bir hissəsi olan TAP da mühüm rol oynayacaq.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev İtaliya Respublikasının Prezidenti Sercio Mattarellanın dəvəti ilə sentyabrın 4-də Romaya işgüzar səfəri əlaqələrin dərinləşməsinə mühüm rol oynayacaq. Səfəri çərçivəsində Prezident İlham Əliyevin İtaliyanın bir sıra hökumət və dövlət rəhbərləri ilə, eləcə də özəl sektorun rəsmiləri ilə görüşləri keçirildi və nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların tədbirində iştirak etdi. Sentyabrın 5-də Romada Azərbaycan ilə İtaliya arasında imzalanmış sənədlər müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıqda yeni perspektivlər vəd edir. "Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti ilə İtaliya Respublikasının "Eni S.P.A" şirkəti arasında bioyanacaq və bioxammal sahəsində Anlaşma Memorandumu", "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti ilə İtaliya Respublikasının "Eni S.P.A" şirkəti arasında enerji təchizatı təhlükəsizliyi məqsədilə hasilat və midstrim sahəsində neft-qaz layihələri üzrə əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu", "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti ilə İtaliya Respublikasının "Eni S.P.A" şirkəti arasında enerji keçidi və istixana qazlarının azaldılması sahəsində Anlaşma Memorandumu" və s. imzalanıb.

Prezident İlham Əliyevin mötəbər Forumda əsas qonaq kimi iştirakı ölkəmizin beynəlxalq aləmdə yüksək nüfuzunun göstəricisidir

İtaliya - Azərbaycan əlaqələrinin inkişafına təkan olan amillərdən bir olan "The European House - Ambrosetti" beyn mərkəzinin ölkəmizə xüsusi diqqət ayırmasıdır. "The European House - Ambrosetti" beyn

mərkəzinin bu dəfə ki, Forumunda Prezident İlham Əliyev əsas qonaq qismində iştirak edib. Prezident İlham Əliyevin bu mötəbər Forumda əsas qonaq kimi iştirakı ölkəmizin beynəlxalq aləmdə yüksək nüfuzunun, regionun aparıcı dövlət olmasının əyani təsdiqi və Avropanın enerji təhlükəsizliyinə verdiyi əhəmiyyətli töhfənin beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən yüksək qiymətləndirilməsidir. 1965-ci ildən fəaliyyət göstərən "The European House - Ambrosetti" İtaliyanın idarəetmə-məsləhət xidməti sahəsində aparıcı beyin mərkəzi hesab olunur. O, Mərkəzi Avropa və onun hüduqlarından kənarda ofislərə və geniş tərəfdaşlıq şəbəkəsinə malikdir. Dünyanın beyn mərkəzləri ilə bağlı aparıcı reytinglərə əsasən İtaliyada birinci və Avropada ilk onluqda qərarlaşan "The European House - Ambrosetti" İtaliya və Avropa şirkətləri üçün əhəmiyyət daşıyan məsələlərin müzakirə olunduğu forumlar, müxtəlif tədbirlər keçirərək italyan şirkətlərinin qlobal tərəfdaşları ilə əlaqələrinin yaradılmasına, eyni zamanda, əməkdaşlığın təşviqinə xidmət edir. Məlum fakt ondan ibarətdir ki, forumun işində dünyanın aparıcı ölkələrinin dövlət və hökumət başçıları, beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri və digər nüfuzlu şəxslər iştirak ediblər. İllik Çernobio Forumu "The European House - Ambrosetti"-nin ən əsas tədbiri hesab edilir. Bu Forum İtaliyada dövlətlərin rəhbər şəxslərinin, rəsmilərinin, İtaliya və Avropanın böyük şirkətlərinin rəhbərlərinin bir araya gəldiyi ən nüfuzlu tədbir hesab edilir. Ənənəvi olaraq sentyabr ayının əvvəlində Komo gölünün sahilində yerləşən Villa d'Este-də keçirilən Çernobio Forumu yüksək səviyyəli qonaqlar, beynəlxalq siyasi və iqtisadi səhnənin aparıcı liderləri ilə görüşmək və müzakirələr aparmağa şərait yaradır. Forum zamanı nüfuzlu ekspertlərin töhfəsi ilə biznes ictimaiyyəti və İtaliya üçün aktual olan məsələlərlə bağlı hazırlanmış ən mühüm tədqiqatlar təqdim keçirilir.

"Yeni geosiyasi şəraitdə Azərbaycanın rolu"

Prezident İlham Əliyev Beynəlxalq Çernobio Forumunda "Yeni geosiyasi şəraitdə Azərbaycanın rolu" adlı sessiyada çıxışı zamanı demişdir: "Uzun illərdir ki, Azərbaycan və İtaliya strateji tərəfdaş olaraq fəaliyyət göstərir və müvafiq bəyannamə 10 il bundan qabaq qəbul edilmişdir. Bizim əlaqələrimiz bütün sahələri əhatə edir, müntəzəm siyasi təmaslarımız var". Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev forumun plenar iclasında "Enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında Azərbaycanın rolu" mövzusunda çıxışı zamanı onu da qeyd edib ki, Enerji təhlükəsizliyi məsələsində Azərbaycanın rolu haqqında danışarkən sizin diqqətinizi bezi tarixi məqamlara yönəltmək istəyirəm: "Bizim enerji strategiyamız mərhələlərə bölünüb. 1994-cü ildə müstəqilliyimizin bərpasından, sadəcə, üç il keçmişdən ilkin mərhələdə biz dünyanın aparıcı enerji şirkətlərini Xəzər dənizində çalışmağa dəvət edən ilk ölkə olduq. Tezliklə biz Avropa bazarına, əsasən də İtaliyaya neft ixrac edən ölkəyə çevrildik. Uzun illərdir ki, Azərbaycan İtaliyanı neftlə təchiz edən bir nömrəli ölkədir. Lakin açıq dənizə çıxışı olmayan ölkə olaraq bizim ixrac boru kəmərlərinə ehtiyacımız var idi. Biz iki strateji neft boru kəmərinin inşası ilə Avrasiyanın enerji xəritəsinin dəyişdirilməsi prosesində təşəbbüsüz üzümüza götürdük. Biri Türkiyənin Aralıq dənizi sahilindəki limana qədər uzanır, digəri isə Gürcüstanın Qara dəniz sahilindəki limana

qədər. Beləliklə, biz Qara dəniz bazarı və dünya bazarlarına təchizatı şaxələndirməyə nail olduq".

Prezident İlham Əliyev çıxışında enerji strategiyamızın ikinci mərhələsinin nəhəng qaz yataqlarının istismarı olduğunu qeyd edib: "Azərbaycanın təsdiq edilmiş ehtiyatları ilə bağlı məlumata əsasən, bizim ehtiyatımız 2,6 trilyon kubmetrə bərabərdir. Azərbaycan son 10 il ərzində qonşu ölkələr bazarında etibarlı təchizatçıdır. Lakin mövcud potensial və qaz infrastrukturuna sərmayə yatırmaq planlarımızı nəzərə alsaq, bizim böyük qaz təchizatı boru kəmərinin inşasına ehtiyacımız var idi. Biz bunu Cənub Qaz Dəhlizi adlandırdıq. Cənub Qaz Dəhlizi üç boru kəmərinin ibarət inteqrasiya edilmiş boru kəmərləri sistemidir - Cənubi Qafqaz boru kəməri, Trans-Anadolu (TANAP) boru kəməri və Trans-Adriatik (TAP) boru kəməridir ki, o, İtaliyaya qədər uzanır. Bu, 3500 kilometr uzunluğunda mürekkəb texniki infrastrukturudur. Onun bir hissəsi hündür dağlardan, bir hissəsi isə dənizin dibindən keçir. 2020-ci ilin son günü - dekabrın 31-də həmin mühüm layihənin yekun hissəsi olan TAP istifadəyə verildi. Həmin dövrdən etibarən bir il yarım ki, Azərbaycan Türkiyə və Gürcüstandan əlavə Avropanın üç ölkəsinə təbii qaz ixrac edən ölkəyə çevrilib. Bir il yarım ərzində artıq Avropaya 13,5 milyard kubmetr qaz nəql edilib ki, onun 11,7 milyard kubmetri İtaliyanın payına düşür. Bu il biz həcmi artırmayıq və İtaliya bazarına 10 milyard kubmetr qaz nəql etməyi planlaşdırırıq. Ümumi ixracımız 22 milyard kubmetrdən artıq olacaq və burada artım üçün çox böyük potensial var".

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin İtaliyaya rəsmi dövlət səfəri dünyanın nüfuzlu KİV-lərinin, siyasətçilərinin, tanınmış şərhçilərinin diqqət mərkəzində olub. Bir sıra ölkələrin mətbua orqanlarının səhifələrində yer alan məqalələr, siyasi şərhçilərin müxtəlif məsələlərə dair yanaşmaları qeyd olunanların təsdiqi sayıla bilər. İtaliyanın nüfuzlu mətbu orqanları olan "Agenzia Nova", "Giornale Diplomatico", "Agenpress", "Il Sole 24 Ore", "Asknews", "Italtpress", "il Giornale", "La Presse", "Agenzia Vista", "Quotidiano Nazionale", "Tutt Oggi", "Borsa Italiana" və digər kütləvi informasiya vasitələrində yayılan məlumatlarda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin İtaliya səfərinə xüsusi diqqət ayırır və Romanın "Quirinale" Sarayında İtaliya Prezidenti Sercio Mattarella ilə görüşündən şərhlər qeyd ediblər. Diqqətə çatdırılıb ki, görüşdə iki ölkə arasında münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq xarakterini daşdığı və çoxşaxəli əməkdaşlığı ehtiva etdiyi vurğulanıb. Bildirilir ki, İtaliya Avropada Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşdır, iki ölkə arasında enerji sahəsində əməkdaşlıq xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. TAP layihəsinin Avropanın, o cümlədən İtaliyanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynadığı qeyd olunur. Humanitar və mədəni əlaqələrin, eyni zamanda, İtaliya - Azərbaycan Universitetinin fəaliyyətinin əhəmiyyəti bildirilib. Noyabrda Azərbaycanın ev sahibliyi edəcəyi COP29-un çox əhəmiyyətli tədbir olduğu və İtaliyanın beynəlxalq tədbirdə yüksək səviyyəli nümayəndə heyəti ilə təmsil olunacağı diqqətə çatdırılır. Bir sözlə Prezident İlham Əliyevin İtaliyaya səfəri hər iki ölkənin maraqlarının təmin olunması baxımından əhəmiyyətli səfərdir. Təbii ki, əlaqələrin inkişafı dövlət maraqlarının yüksək səviyyədə təmin olunması və xaqqlarımızın bir-birinə daha da yaxınlaşmasına xidmət edir.

“BMT İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyası insanın iqlim sistemində təhlükəli müdaxiləsinin qarşısını almaq məqsədilə 1992-ci ilin iyununda Rio-de-Janeyro(Braziliya) şəhərində keçirilmiş Yer Sammitində imzalanmış sənəddir. COP (Conference of Parties) abreviaturunun ingilis dilindən tərcüməsi Tərəflər Konfransı deməkdir. Tərəflər Konfransı İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının icrasına nəzarət edən ali qərarverici orqandır. Burada tərəflər Konvensiyaya üzv olan 198 ölkədir. Əgər tərəflərin fərqli qərarı olmazsa, COP hər il keçirilir”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında YAP Yasamal rayon təşkilatının sədri Bəxtiyar Nəbiyev deyib. O bildirib ki, COP-un ilk tədbiri 1995-ci ilin martında Berlində baş tutub, katibliyi Bonn şəhərində yerləşir. COP-a sədrlik rotasiya əsasında BMT-nin 5 regionunun - Afrika, Asiya, Latin Amerikası, Karib Hövzəsi və Avropa (Mərkəzi, Şərqi, Qərbi və digər) ölkələrinə keçir. Həmçinin bu regionlardakı qrup ölkələri arasında da sədrliklə bağlı növbələşmə mövcuddur.

Məlum olduğu kimi 2024-cü ilin 11-22 noyabr tarixlərində ölkəmizdə çox əhəmiyyətli beynəlxalq tədbir - COP29 (BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına Tərəf Dövlətlərin 29-cu Konfransı)konfransı keçiriləcək. Bu tədbir həm öz əhatə dairəsinə, həm iştirak edəcək qonaqların sayına, ehtiva etdiyi məsələlərin əhəmiyyətinə görə çox böyük nüfuzlu tədbir olaraq dəyərləndirilir. Belə mötəbər tədbirə ev sahibliyi etməsi üçün etimad göstərilməsi Azərbaycanın nüfuzunu, gücünü, qüdrətini ortaya qoyur. COP29 konfransına ev sahibliyi Azərbaycan üçün 2024-cü ilin ən mühüm hadisəsi və ölkənin yaşıl iqtisadiyyata keçid strategiyasının məntiqi davamı kimi qiymətləndirmək olar. Bu missiyaya uyğun olaraq 2023-cü ilin dekabrın 25-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin imzaladığı Sərəncamı ilə 2024-cü il Azərbaycanında “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” elan edilib.

Prezident cənab İlham Əliyevin 2021-ci ilin 2 fevral tarixli Sərəncamı ilə təsdiqlənmiş “Azərbaycan 2030:Sosial-iqtisadi inkişafın Milli Prioritetləri” əsasında ölkədə bərpaulanan enerji istehsalı siyasətinin strateji təməli qoyulub. Sənəddə qeyd olunmuş 5 Milli Prioritetdən biri “təmiz ətraf mühit” və “yaşıl artım”la bağlıdır. Bu isə yaşıl iqtisadiyyata keçidə bağlı qarşıya yeni hədəflər qoyur. Həmin prioritetə uyğun olaraq, ətraf mühitin sağlamlaşdırılması, yaşılıqların bərpası və artırılması, su ehtiyatlarından və dayanıqlı enerji mənbələrindən səmərəli istifadənin təmin edilməsi istiqamətində işlər aparılır.

Dünyada tanınmış və təsdiq edilmiş nüfuz sahibi olan ölkədə belə tədbirin keçirilməsi ancaq məqsədəuyğun ola bilər ki, bunun üçün də Azərbaycan seçilib.Ümumiyyətlə, Azərbaycanın həm beynəlxalq aləmdəki nüfuzu, həm də ölkə daxilindəki stabil siyasəti, əminlik, demokratik dəyərlərə verilən qiymət beynəlxalq təşkilatların ölkəmizə olan marağını və istəyini də artırmaqdadır. Buna görə də Azərbaycan ev sahibliyi edəcəyi bu toplantıda düşünürük ki, bir daha nüfuzunu, əhəmiyyətini nümayiş etdirə biləcəkdir.

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası - COP29 kimi mötəbər bir tədbirin Azərbaycanda keçirilməsi ilə əlaqədar yekdil qərarın verilməsi həm də,beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən Azərbaycana böyük hörmət və etimadın, eləcə də ölkəmizin milli, regional və qlobal səviyyədə ətraf mühitin qorunması, iqlim dəyişmələrinin qarşısının alınması işinə töhfəsinin təqdir olunmasının bariz nümunəsidir.

Nəzərə almaq lazımdır ki, COP iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə çox vacib və dünyanın ən əhəmiyyətli konfranslarında biridir. Azərbaycanın bu konfransa Şərqi Avropa Qrupu ölkələri arasından yekdil qərarla ev sahibi seçilməsi ölkəmizə yüksək etimadın göstəricisidir. Bu konfrans Azərbaycanın neft-qaz ölkəsi olmaqla yanaşı, yaşıl iqtisadiyyatı nə dərəcədə prioritet sahə kimi gördüyünü bütün dünyaya sübut edəcək. Beynəlxalq konfransın

“COP 29-un təşkil edilməsi beynəlxalq nüfuzumuzun növbəti təsdiqidir”

Bakıda keçirilməsi Azərbaycanın nüfuzunun daha da artmasına və ölkə realitələrinin dünyaya ictimaiyyətinə birbaşa və asan çatdırılmasına böyük töhfə verəcək.

Bundan əlavə Azərbaycan Respublikası Prezidenticənab İlham Əliyev tərəfindən aparılan məqsədyönlü siyasət nəticəsində Azərbaycan yüksək sosial-iqtisadi inkişaf və möhkəm ictimai-siyasi sabitliyə nail olub.Qazandıığımız şanlı zəfərlər ölkəmizi dünyada daha güclü dövlət kimi tanıdıb. Dövlət başçısının uğurlu xarici siyasəti nəticəsində ölkəmizin beynəlxalq səviyyədə nüfuzu günbəgün artmaqdadır. Azərbaycan son 4 il ərzində BMT-dən sonra ən böyük beynəlxalq təsisat olan Qoşulmama Hərəkatına müvəffəqiyyətlə sədrlik edib və növbəti sədrliklərə uğurlu miras buraxıb. Ölkəmiz qlobal xarakterli mötəbər tədbirləri yüksək səviyyədə təşkil etmək bacarığını dəfələrlə nümayiş etdirib. Bu, beynəlxalq birlik tərəfindən də qəbul edilib və təqdirə layiq qarşılanıb. Belə dünya səviyyəli və böyük tədbirləri təşkil etmək üçün ilk növbədə müasir infrastruktur və təhlükəsizlik əsas amillər arasında yer alır. Azərbaycan hər iki amilə malik əsaslı dünya ölkələrindən biridir.

Eyni zamanda bu konfransın ehtiva etdiyi məsələlər bu gün bütün dünyanı düşündürən, narahat edən məsələlərdən ki, bu problemlərin də həlli yollarının vacibliyini hər zaman Azərbaycan irəli sürmüşdür. Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev bütün müvafiq beynəlxalq tədbirlərdə ekoloji tarazlığın qorunması, dünyada ekologiyanın inkişaf etdirilməsinin ümumilikdə bəşəriyyət üçün verdiyi dəyəri hər zaman qırmızı xətlə irəli sürmüşdür. Sadəcə ekoloji tarazlıq təbiətin qorunması faktorlarını ancaq təbiət hadisəsi deyil, eyni zamanda biz bunu geniş siyasi müstəvidə də dəyərləndirməliyik. Bu gün ekologiyanın, tarazlığın qorunması gələcəkdə dünya insanının həyatının təhlükəsizliyinin təmin edilməsi mənasını da özündə ehtiva edir. Bir daha düşünürük ki, bu, çox əhəmiyyətli konfransdır.

Sözügedən tədbirə ev sahibliyi etməklə ölkəmiz ətraf mühitə verdiyi önəm, böyük mənada isə sağlam bir dünyanın gələcək nəsillərə ötürülməsinə biqanə qalmadığını göstərir. Statistik göstəricilər də Azərbaycanın niyyətini ortaya qoyur. Ölkəmiz 1990-cı illə müqayisədə 2030-cu ilə qədər istixana qazlarının miqdarını 35% azaldılmasını hədəfləyir. 2030-cu ildən sonra isə daha iddialı hədəf müəyyən edilmiş ki, bu da 2050-ci ilə qədər istixana qazlarının miqdarını 40% azaldılmasından ibarətdir. Ermənilərin işğal zamanı viran qoyduqları ərəzilərimiz də bu hədəflərdən kənardadır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev ölkəmizin işğaldan azad edilmiş torpaqlarını “Yaşıl enerji” zonası elan edib. Bu ərəzilərin 2050-ci ilədək

“Netto sıfır emissiya” zonasına çevrilməsi nəzərdə tutulur.

Qeyd edək ki, ölkəmiz belə nüfuzlu beynəlxalq tədbirə ciddi hazırlaşır. Prezident cənab İlham Əliyevin Bakıda “COP29-a aparın yol: Dayanıqlı və davamlı gələcək” mövzusunda keçirilən yüksək səviyyəli 29-cu toplantının iştirakçılara müraciətində bildirmişdir ki, Azərbaycan COP29-a var gücü ilə hazırlaşır, “yaşıl”, ədalətli, inklüziv və dayanıqlı dünya naminə həmrəyliyi gücləndirmək, planetimizin gələcəyi üçün müsbət nəticələr əldə etmək üçün səyini əsirgəmir. Paytaxtımız COP29 kimi nüfuzlu tədbirə ciddi hazırlaşır, şəhərdə genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq tədbirləri sürətlə həyata keçirilir. Hazırda paytaxtımızda küçə və prospektlər, yollar, yaşayış və inzibati binaların fasadları, dam örtükləri, eyvanlar təmir edilir, rənglənir, səki kənarlarına yeni bardürlər quraşdırılır, yol kənarlarına dekorativ daş döşənir. Sadalananlarla yanaşı, köhnə parklar yenilənir, şəhərimizin müasir inkişaf səviyyəsinə və memarlıq üslubuna uyğun dizaynda yenidən qurulur, müxtəlif istirahət guşələri, əyləncə qurğuları yaradılır, o cümlədən uzun müddət yararsız vəziyyətdə olan fəvvarələr abadlaşdırılır, istirahət guşələrində güllər və həmişəyaşıl kollar əkilib. Hazır

da şəhər ərəzində 10 meqa park salınır, bəzi parkların ərəzisi artırılır.

Qeyd edək ki, Prezident cənab İlham Əliyevin müvafiq tapşırığı ilə Bakıda parkların və xiyabanların əsaslı şəkildə yenidən qurulması və yeni parkların salınması, sakinlərin və şəhərimizin qonaqlarının rahatlığı üçün müasir istirahət guşələrinin yaradılması istiqamətində son illərdə ardıcıl tədbirlər davam etdirilir. “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili”ndə yeni parkların və yaşılıq zolaqlarının salınması, əhaliyə xidmət göstərən müasir infrastrukturun yaradılması Bakının dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilməsi istiqamətində həyata keçirilən əhəmiyyətli tədbirlərdəndir. Yeni parkların salınması, köhnələrinin müasirləşdirilməsi COP29-a evsahibliyi edəcək ölkəmizdə elan olunan “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” çərçivəsində həyata keçirilən işlərə də töhfə vermək baxımından xüsusi önəm daşıyır. Paytaxtda aparılan geniş tikinti-quruculuq işləri çərçivəsində istismar müddəti bitmiş qəzalılıq bina və tikililər də sökülür və həmin ərəzilərdə parklar salınır.

Bildirək ki, hazırlıq işləri çərçivəsində ölkəmizə səfər edəcək çoxsaylı rəsmi şəxslər, nümayəndə heyətləri və digər qonaqların rahatlığının təmin edilməsi istiqamətində Azərbaycan hökuməti tərəfindən bir sıra addımlar atılır.COP29 iştirakçılarının viza müraciəti prosesini sadələşdirərək onların Bakıya səfərlərinin rahat və səmərəli şəkildə təmin edilməsi məqsədilə COP29 xüsusi vizasının əldə edilməsi üzrə müvafiq portal istifadəyə verilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi ilə birgə “ASAN Viza” portalının COP29-la bağlı xüsusi viza müraciəti modulu www.evisa.gov.az/cop29 yaradılıb.

Göründüyü kimi, beynəlxalq səviyyəli tədbirlərə ev sahibliyi etməyimiz göstərir ki, daha əvvəl də nüfuzlu beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi edən Azərbaycan üçün COP29 növbəti mərhələ olacaq. Bu mərhələ bütün dünyaya bir daha Azərbaycanın nüfuzlu beynəlxalq siyasətini, bu istiqamətdə verdiyi yüksək səviyyəlidəyərlərin nümayişinə çevriləcəkdir”.

Səbinə Hüseynli

“Bakcell” “Vodafone Group”la əməkdaşlıq edəcək

Ölkənin ən böyük özəl mobil operatoru “Bakcell”dünyanın aparıcı telekommunikasiya şirkəti “Vodafone Group”dan strateji tərəfdaşlıq dəstəyi alacaq. Bu il “Vodafone” “Azercconnect Group” ilə tərəfdaşlıq müqaviləsi imzalayıb. Müqaviləyə əsasən “Bakcell”, qrupa bağlı şirkət olaraq, xidmət təkliflərini artırmaq məqsədilə süni intellekt əsaslı həllər və qabaqçılıq məhsullar da daxil olmaqla, “Vodafone” şirkətinin təcrübəsindən istifadə edəcək.

“Vodafone” 15 ölkədə 330 milyondan çox müştəriyə mobil və sabit şəbəkə xidmətləri təqdim edir, daha 45 ölkədə isə mobil şəbəkələrlə əməkdaşlıq edirik. Şirkət dünyanın ən böyük IoT platformalarından birinə malikdir. Afrika qitəsində “Vodafone” şirkətinin maliyyə texnologiyaları müəssisələri hazırda 7 ölkədə 79 milyondan çox müştəriyə xidmət göstərir. Bu da digər provayderin əməliyyatlarından daha çoxdur. “Bu əməkdaşlıq”Bakcell”in telekommunikasiya bazarında mövqelərini daha da gücləndirəcək və müştərilərimizə ən son innovativ həll yolları təqdim etməyimizə imkan verəcək. “Vodafone”la tərəfdaşlıq, həmçinin ölkədə rəqəmsal transformasiyanı sürətləndirəcək və yeni texnologiyaların tətbiqinə əhəmiyyətli töhfə verəcək”, - deyir “Bakcell”in baş icraçı direktoru Klaus Müller bildirib. “Vodafone”un Tərəfdaş Bazarları üzrə baş icraçı direktoru Petr Dvorjak isə öz növbəsində əlavə edib: “Biz telekommunikasiya şəbəkəsinin təkmilləşdirilməsi, əməliyyatların səmərəliliyi və müştəri xidmətləri sahəsində ən yaxşı təcrübələri bölüşmək məqsədilə dünyada bir sıra telekommunikasiya operatorları ilə əməkdaşlıq edirik. Biz qarşıdakı illər ərzində “Bakcell”lə birgə işləməyi səbirsizliklə gözləyirik. Əminik ki, bu əməkdaşlıq “Bakcell”in fərdi və korporativ müştərilərinə böyük fayda gətirəcək”.

Bütün zamanlarda zəriflik və incəlik anlayışı gözəllik və cəlbediciliyin göstəricisi kimi qəbul edilib. Amma bu cəlbedicilik qadınların başına bəla olur. Qaş düzəltmək yerinə vurub göz çıxarmaqları onlara bəla başa gəlir. Bir zamanlar azacıq ətli-qanlı qadınlar daha gözəl hesab edilsə də, kaman qaşlar, incə dodaqlar gözəllik etalonu sayılmayılı çox zaman olub. İndi arıq, sinəsi və ombası süni formada böyüdülmüş, qaşları rənglənmiş, dodaqları şişirilmiş, çənəsi itilənmiş qadınlar sayılır etalon. Təbii ki, gözəllikdən anlamayanlar üçün.

Gözəllik tarixən insanların əhəmiyyət verdiyi və hər coğrafiyada fərqli tabuları olan anlayış olub. Bir millətin ecazkar hesab etdiyi gözəllik kriteriyası başqa bir millətə absurd gəlir. Bir ölkədə qəlibə salınaraq böyüməsi dayandırılan ayaqlar gözəllik kriteriyası olub, digərində dodaqların, qulaqların, boğazların demir halqalara keçirilməsi. Bizim sevdiyimiz düz saçlar onlara bədbəxtlik əlaməti kimi görünüb, onların ağac budağına oxşayan hörükləri bizə ürkdüdü.

Platona görə, gözəllik ilahi zəkanın dünyada əks olunmasıdır. İlahinin verdiyi gözəlliyi olanlar da bəyənir daha özünü. Bilirsiniz nə qədər gözəl qız özünü əməliyyatla "urod" edir? Səzsiz-hesabsız. Spesifik görünüşü ürəkləri titrədən, saf gözəlliyi ilə əks-cinsi rıqçətə gətirən qızlar yoxdur daha. 17-18 yaşadək enib tibbi prosedurlar, müdaxilələr. 9 sentyabr - Ümumdünya Gözəllik Günündə gözəllik anlayışının nə qədər dəyişməsindən, transformasiyaya uğramasından bəhs edəcəyik.

9 sentyabr - Ümumdünya Gözəllik Günündə gözəllik anlayışının nə qədər dəyişməsindən, transformasiyaya uğramasından bəhs edəcəyik.

Düymə burun, qorxulu gözlər, şar dodaqlar

Plastik əməliyyatların ən çox müraciət edilən növü rinoplastikadır. Bütün qadınlar, hətta son illər əksər kişilər burnunu dəyişdirmək üçün növbəyə durublar. Ölkədə demək olar ki, bütün qızlarda eyni burun var. Daha qövslü burnu olan da yoxdur, findıq burunlular da. Burun dəlikləri qarşı küçədən görünən estetik qızlar hər gün artır. Estetik həkimlər "copy-paste" üsulu ilə işləyir, hamıda eyni tip burun var. Nazik burnunun üstündə azacıq çıxıntı olan qızlar da əməliyyata qaçır. Anlamırıq ki, o çıxıntı simasına necə incəlik verir, onu necə spesifik edir.

Çoxdandır ki, gözlər qəlbin aynası deyil. Gözlərinə baxdığımızın qəlbinə görməyəli çox olub. Daha pıyalə, ceyran gözlü qızlar da azalıb. Alagöz dediyimizin gözü sən demə qara imiş, xəbərimiz yoxdur. Dünən ala gözlərini görüb vurulduğu qızın gözlərini bu gün mavi gören gəncin çaşqınlığını bir təsəvvür edin. Gözlərin öz təbii formasını itirməsi də çoxdan olub, iplərlə dartılıb gıcığa bağlanmış badam gözlülər, tülkü gözlülər, bir-birinin eynisi olan qızlar çoxalır. Miyane anlayışı ortadan yoxa çıxıb.

Gözlər insanın anadangəlmə sahib olduğu ən dəyərli hədiyyəsidir. Üzümüzdə ən çox diqqət edilən, ən nəzərəçarpan orqanıdır. Əhəmiyyətliyi tək gözlərin rəngi, quruluşu deyil, gözün həyatımızdakı rolunun özü böyükdür. Biz nə edirik? Yaradanın ən mükəmməl hədiyyəsini bəyənəyib barmaq edirik. Ya tibbi müdaxilə ilə formasını dəyişirik, ya rəngini bəyənəyib linza qoyuruq. Bəzən lap ağını çıxarıb tibbi prosedurla göz rəngimizi qalıcı olaraq dəyişirik. Mavi, yaşıl gözlər gözəldir, amma təbii və anadangəlmə olarsa. Süni yolla rəngi dəyişdirilən gözlər insanda yalnız vahimə yaradır.

İnsan simasının ən nəzərə çarpan nöqtələrindən biri də dodaqlardır. "Qonçə dodaq",

Ümumdünya gözəllik günündən çirkinləşən dünyaya mesaj

"yarpaq dodaq" deyə vəsf edilib tarixən gözəllər. "Ağız nazik, dodaq nazik, dil nazik" deyən Vaqif indiki şar dodaqları görsə nə cür təsvir qoşardı, kim bilir. Dolğu ilə şişirdilən dodaqlar daha aşıq Ələşgərin təbircə desək "kip" durmur, o qədər müdaxilə edilir ki dodaqlar örtülmür, örtülmüş vəziyyətdə belə ağızda dişlər görünür. Alt dodaq çənəyə doğru, üst dodaq buruna doğru yola çıxıb. Daha nazik dodaqların gözəllik anlayışında yeri yoxdur, sıxışdırıb çıxarıldılar.

Çənə iti, qaşlar asqıda

Çənəyə, almacıq sümüyünə də müdaxilə edilir. Çənə sümüyünü yonub üçbucaq görüntü verirlər. Ağız içindən kəsib xüsusi cihazla girib çənəni rəndəleyirlər. Daha incə görünürmüş deyilənə görə. Almacıq sümüyü hiss edilməyən üzldə onu da qabardırırlar, ya ətrafını rəndəleyib sümüyü daha kəskinləşdirirlər, ya da dolğu ilə qabarıqlaşdırırlar. Ölkə dolub Malefisenta görünüşlü qadınlarla.

Geniş alın gözəllik etalonu idi bir zamanlar. Gözlərin gözəlliyinin ortaya çıxması, üzün daha aydın görünməsi üçün alın kiçik qızlar hətta saç diblərindən saçları seyrəkləşdirir, alın nahiyəsini böyüdüdü. İndi gəniş alın olanlar kiçiltmək məqsədi ilə saç əkdirir alınına. Təbii qaşlarını bəyənəyib nümayişə qalxmış tük effekti etdirənlər də az deyil. Qısa, gözəllik anlayışı sərhəd tanımır, hətta sərhədləri, hüdudları yıxır desək, daha doğru olar. İnsan əlindəkilərlə qane olmur, həmişə yenisini, fərqlisini, dahasını,

Artıq çəkili qadınlarda xüsusilə omba nahiyəsinin yan hissəsində çoxlu yağlanma olur. Piylənməsi həddən artıq olan nahiyələrdən piyləri çıxararaq omba nahiyəsinə yeridilir, çəkisi az olan qadınlarda isə omba dikləşdirmə əməliyyatı implantlar ilə həyata keçirilir.

Əvvəllər belə əməliyyatlara səhnə adamları, müğənnilər ehtiyac duyardı, indi ev xanımları da bu əməliyyata girirlər. Tibbdə "Braziliya ombası" kimi tanınan bu cür ombalar Braziliyada yerli qadınların normal quruluşudur, lakin daha təbii formada. Əməliyyatla edilən dikləşdirmə süni forma olduğu üçün

ilk baxışdan anlaşılır. Əslində, bu əməliyyat reklam edildiyi qədər asan və sadə əməliyyat deyil, riskləri çoxdur. Dünyanın bir çox ölkəsində bu əməliyyatdan sonra həyatını itirənlər də var. Qadınlar bu riski gözə alaraq əməliyyata girirlər. Araşdırmalar sübut edir ki bədən quruluşu bir çox hallarda qidalanma ilə bağlıdır. Bədəndən narazı olan insanlar onu dəyişdirmək istəyərkən bilmədən yanlış üsullara əl atırlar. Araşdırmadan, dəqiqləşdirmədən bədən formalaşdırma əməliyyatına girən qadınlar əməliyyatdan sonra kiçilmiş qarınlarından, incəlmiş bellərindən və böyük ombalarından razı qalırlar.

Gözəllik normalardır

İnsanlar, xüsusilə qadınlar sanki özünə nifrət edir, görünüşlərindən daim narazıdırlar, məmnuniyyət hissi yoxdur, hamı özünü dəyişmək sevdasına düşür, beləcə əbədi istehlakçı bazası formalaşır və milyonlarla pul dövr edir. Bu gedışatın böyük bir çöküşü olacaq, insan insanlıqdan çıxır getdikcə.

Çərçivədən, hədəqədən çıxılmadığı müddətcə gözəllik spesifik olmalıdır. İnsanlar öz bədənini olduğu kimi sevmədiyi üçün bu proses uzanacaq. Əvvəlcə öz bədənimizi olduğu kimi qəbul etməliyik. Təbii ki, ətrafımızın və cəmiyyətin bizə bığdığı don bir çoxu üçün önəmli olsa da, nəyin yaxşı olacağına insan özü müəyyən etməlidir. Sağlam bədənə sahib olmaq həm də sağlam psixologiya deməkdir. Sağlam və düzgün qidalanmaq, idmanla məşğul olmaq çox vacibdir. Xarici görünüşümüzü modaya uyğun dəyişməyə çalışsaq, sonunda özümüzü qeyri-adekvat görməyə başlayırıq. Neçə ki indi çoxları o vəziyyətdədir.

9 sentyabr Ümumdünya Gözəllik Günüdür. Yaradanın yaratdığını bəyənəyib öz üzərində yenidənqurma, təmir-bərpa işləri gören, gördürən insanlar, istədiyimiz qədər trendlərlə ayaqlaşmağa çalışsaq, ruhumuz həmişə olduğu kimi qalacaq. Əgər biz öz nəfsimizi qidalandırsaq, inkişaf etdirərək gözəlləşdirsək, bu, zahiri görkəmidə, davranışımızda da özünü göstərir. Ətrafımız bizi zahiri görkəminizə görə deyil, daxili gözəlliyimizə görə sevməli və qəbul etməlidir. İnsanın ruhunun gözəlliyi simasında da əks olunur. Özünü olduğun kimi qəbul etsən, insanlar səni olduğun kimi qəbul edəcəklər. Vacib olan insanların səni necə gördüyü deyil, özünü necə gördüyüdür. Öz görüntüsünü sevməyən insanlar üçün özünüdəyişmə əməliyyatlarının sonu yoxdur.

Lalə Mehralı

“Əlaqələr Cənub Qaz Dəhlizi layihəsi ilə daha da bərkiyib”

İtaliya, Fransadan fərqli olaraq, Azərbaycanın Avropa bazarlarındakı enerji təminatçısı statusunu saxlamaq üçün rəsmi Bakıya dəstəyini əsirgəməyəcək. Bunun gələcək üçün böyük geoiqtisadi və geosiyasi əhəmiyyəti var. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bu həftə İtaliyaya səfəri rəsmi Bakının Cənubi Qafqazda və Avropada hədəflədiyi maraqların sinxron ifadəsi kimi diqqətəlayiqdir. Azərbaycanın İtaliya ilə əlaqələrini genişləndirməsi iki-tərəfli münasibətlərə strateji qazanclar gətirir. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında siyasi şərhçi Aqşin Kərimov deyib.

Aqşin Kərimov sözlərinə belə davam edib: “Avropa İttifaqının və dünyadakı “böyük yeddiliy”in güclü üzvlərindən biri olan İtaliya ilə dostluq münasibətləri Azərbaycanın manevr imkanlarını genişləndirir. Azərbaycanın İtaliya vasitəsilə qazandığı mövqelər onun Avropa İttifaqının diqqət mərkəzinə düşmək imkanlarını artırır. Prezident İlham Əliyevin İtaliyaya səfərinin xarici siyasətdəki konturlarını görə bilmək üçün rəsmi Romanın qlobal və regional arenalarda yürütdüyü kursun mahiyyətinə diqqət etmək lazımdır. İtaliya NATO üzvü kimi kollektiv öhdəliklərdən irəli gələrək münasibətlərə qarşı mübarizədə trans-atlantik məkanın strateji mövqeyini qoruyub saxlayır. Məsələn, o, Rusiya-Ukrayna münaqişəsində Ukraynaya dəstəkləyir, paralel olaraq İsveç Aralıq dənizi regionunda rolunu gücləndirir.

Bununla belə, İtaliya Çinin “Bir kəmə, bir yol” təşəbbüsündən çıxsa da, Pekin ilə əlaqələrin yenilənməsinə qərar verib. Roma Pekinlə iqtisadi cəhətdən faydalı olmaq reallıqlarına əsaslanan siyasətin tərəfdarıdır.

İtaliya ABŞ ilə Çin arasında daha geniş strateji çəkişmələrə qarışmamağı üstün tutur, hərçənd ki, eyni zamanda Avropa İttifaqının Pekinlə əlaqədar ümumi narahatlıqlarından da üzünə məsuliyyət götürür. İtaliyanın Rusiya ilə münasibətlərində isə ikitərəfli müşahidə olunur. Hazırda rəsmi Roma birmənalı olaraq Kiyevi dəstəkləsə də, Nazirlər Kabineti və müxalifət daxilində fərqli fikirlər də mövcuddur.

İtaliya xarici siyasətdə qarşılıqlı anlaşmanın vacibliyi üçün ortaçaq baxışların yaradılmasına çalışır. Yeni rəsmi Roma NATO-nun kollektiv yanaşmalarına sadiq qalsa da, ümumilikdə qarışıq dünya nizamında hansısa geosiyasi qütbün məhdudiyetsiz dominantlığının yarada

biləcəyi genişmiqyaslı eskalasiya risklərindən çəkinir. Bu, Azərbaycanın tarazlaşdırılmış xarici siyasəti ilə üst-üstə düşən məqamların əksi kimi diqqətdən kənar qala bilməz. Bu mənada İtaliyanın Cənubi Qafqaz regionundakı maraqları da nəzərəcarpacaq dərəcədə əhəmiyyət daşıyır. İtaliya Cənubi Qafqazda geosiyasi qarşıdurmaların gələcəkdə necə inkişaf edəcəyinə dair aydın hesablamalar aparmaq üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə görüşlərə önəm verir. İtaliya ilə Azərbaycan arasındakı əlaqələr Cənub Qaz Dəhlizi layihəsi ilə daha da bərkiyib (TAP qolu) və bu, qarşılıqlı anlaşma üçün böyük dərəcədə qiymətli rol oynayır. Ancaq indi həm Azərbaycan, həm də İtaliya bu əlaqələri daha yüksək zirvələrə doğru inkişaf etdirmək üçün yenilənmiş yanaşmaları qarşılıqlı maraqlar əsasında prioritetləşdirmək planlarını müzakirə edirlər.”

A.Vəli

Keyfiyyətsiz məhsul reklam edənlər qanunla cərimələnə bilər?

Reklam qanunvericiliklə müəyyən edilmiş bir sıra tələblərə cavab verməlidir. Bu tələblərin pozulması öz növbəsində müvafiq məsuliyyət tədbirlərinin görülməsi üçün əsas verir. Reklam fəaliyyəti digər qanunvericilik aktları ilə yanaşı, İnzibati Xətalər Məcəlləsi ilə də tənzimlənir. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Hüquqi-Sosial Yardım və Maarifləndirmə İctimai Birliyinin sədri Fariz Əkbərov deyib.

Fariz Əkbərov sözlərinə belə davam edib: “Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 428-ci maddəsinə əsasən Əmtəələr, işlər və xidmətlər haqqında, yaxud onların istehsalçıları (icraçıları, satıcıları) haqqında tamah məqsədi ilə bilə-bilə yalan məlumatlardan reklamda istifadə etməyə görə fiziki şəxslər iki yüz manatdan beş yüz manatadək, vəzifəli şəxslər səkkiz yüz manatdan min iki yüz manatadək, hüquqi şəxslər dörd min manatdan altı min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

İstehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununun 13-cü maddəsinə görə İstehlakçıların mal (iş, xidmət) haqqında məlumat almaq hüququ

Satılan mal barəsində yanlış məlumatın və ya kifayət qədər dolğun olmayan məlumatın verilməsi, istehlakçının lazımı xassələrə malik olmayan malı (iş, xidməti) almasına səbəb olmuşdursa, onun müqaviləni

ləğv etmək və itkilərin ödənilməsinə tələb etmək hüququ vardır.

İstehsalı (satışı) lisenziyalaşdırılan, sertifikatlaşdırılan əmtəələr yalnız müvafiq təsdiqləyici sənədlər olduqda reklam edilə bilər. Bu halda reklamda lisenziyanın və sertifikatın nömrəsi, verilmə tarixi və onu verən orqanın adı göstərilməlidir.

Haqsız, qeyri-dəqiq və gizli reklam nəticəsində reklam istehlakçısına dəyən zərər məhkəmənin qərarı ilə təqsirkar bilinmiş reklam fəaliyyətinin subyekti tərəfindən ödənilir. Mal (iş, xidmət) haqqında yanlış və ya yarımqıç məlumat, yaxud haqsız, qeyri-dəqiq və gizli reklam nəticəsində dəyən zərəri ödəmək barəsində istehlakçının tələblərinə baxılarkən onun əldə etdiyi malın (işin, xidmətin) xassələrinə və xarakteristikasına dair xüsusi biliyinin olmaması ehtimalı əsas götürülməlidir.”

Ayşən Vəli

Dolan paytaxt, boşalan regionlar

Elcin Bayramlı

Azərbaycan o ölkələrdəndir ki, sosial, mədəni və iqtisadi potensialının böyük hissəsi paytaxtda cəmləşib. Bu da öz nəticəsini Bakıda son illərdə daha da kəskinləşən hərəkət sıxlığında göstərir. Son 30 ildə Bakıda əhalinin sayının 2 dəfədən çox artması şəhər nəqliyyatında gərginliyi son həddə çatdırıb. Avtomobil tıxacları artıq şəhərin mərkəzdən kənar ərazilərində də çoxalır. Rəsmi məlumatlara görə, son dövrlərdə ölkəyə ildə 50-100 min arası avtomobil idxal edilir ki, bunun da 70 faizi Bakının payına düşür. Respublikada avtomaşınların sayı 1,5 milyondan artıqdır ki, bunun da 1 milyon yaxını gün ərzində Bakı və Abşeronda olur.

Bakının mərkəzi küçələri ötən əsrlərdə salındığından onların eni çox balacadır. Üstəlik, bu dar küçələrdə çox sayda obyektlər fəaliyyət göstərir. Bu halda həmin küçələrin hər iki tərəfi ilə avtomobil dayandığı halda küçədə hərəkətin tıxaclaşmasını meydana gətirir. Sıx-sıx tikilən yeni çoxmərtəbəli binalar isə vəziyyəti daha da ağırlaşdırır.

Müvafiq dövlət orqanları problemi həll etmək üçün neçə illərdir ki, bu məqsədlə xeyli vəsaitlər sərf edirlər, müəyyən işlər görülür, lakin problem həll olunmamış qalır. Çünki əslində səbəbi yox, nəticəni aradan qaldırmağa çalışırlar. Paytaxtda tikilən tunellər, körpülər, avtodayanacaq, yeni salınan küçə və yollar, piyada keçidləri vəziyyəti bir qədər yüngülləşdirsə də, əhəmiyyətli dəyişiklik baş verməyib.

Son aylarda duracaqların çoxaldılması və pullu edilməsi, avtobus və velosiped zolaqları ilə bağlı aparılan islahatlar da problemi həll etməyib, əksinə daha da gərginləşdirib. Bəzi iddiaların əksinə olaraq, tıxacların səbəbi heç də maşın çoxluğu ilə bağlı deyil, çünki bizdə maşın sayı əksər ölkələrdən azdır. Ölkədə olan avtomobillərin sayının 1.5 milyon civarında olduğunu nəzərə alsaq, ölkə üzrə hər 8 nəfərə 1 avtomobil düşür. Bakıda isə bu rəqəm 5 nəfərə 1 avtomobildir.

Dünyanın digər iri şəhərləri ilə müqayisə etsək, Bakıda əhalinin hər min nəfərinə düşən avtomobil sayı xeyli azdır. Dünyanın böyük şəhərlərində 2-3 nəfərə 1 avtomobil düşür. Üstəlik, Bakı ərazisinə görə dünyada ən böyük şəhərlərdəndir. Deməli, avtomobillərin sayı heç də ciddi tıxac probleminin yaranması üçün əsas deyil.

Araşdırmalara görə, Bakıda tıxaclar aşağıdakı səbəblərdən yaranır.

- Şəhərdə heç bir qaydaya əsaslanmadan çox sayda yeni çoxmərtəbəli binaların tikilməsi;
- Bir çox binaların parklama meydançalarının olmaması və yaxud az tutumlu olması səbəbindən nəqliyyat vasitələrinin yolun kənarında parklanması;
- Davamlı təmir-tikinti işlərinin aparılması;
- Nəqliyyat axınının və küçə ötürmələrinin düzgün təşkil edilməməsi;
- Sürücülər tərəfindən yol qaydalarına riayət edilməməsi.

Problemin həlli qlobal və lokal tədbirlərlə mümkün ola bilər. Lokal tədbirlərdən başlayaq.

Şəhərdə tıxac probleminin həll edilməsi təmir-tikinti işlərinin bitirilməsi, nəqliyyatın intellektual idarəetmə sisteminin tətbiq olunması, mərkəzi hissələrdə bina tikintisinə qadağa qoyulması kimi məsələlərin həllindən sonra mümkün ola bilər.

Metrostansiyalarının gec-gec artması, digər nəqliyyat növlərinin ləğv edilməsi (tramvay, trolleybus, elektrıçka və s.) da ciddi təsir göstərir. Dəniz üzərindən sürətlə marşrut katerlərinin hərəkəti də mərkəzdə tıxacları azalda bilər.

Təkliflərdən biri də iş saatlarının tənzimlənməsidir ki, bu da müəyyən effekt verə bilər. İndi gələk qlobal tədbirlərə. Regionların inkişafı təmin olunsay, paytaxtda gərginlik azalar. Avtomatik olaraq bölgələrə qayıdanlar çoxalar, şəhərdə maşın sayı da azalar.

Digər üsul, Abşeron yarımadasında yerləşən ali təhsil müəssisələrinin heç olmasa yarısının və bəzi zavod-fabriklərin, bəzi dövlət idarələrinin regionlara köçürülməsidir. Bu eyni zamanda regionların inkişafına da ciddi dəstək ola bilər.

Regionlarda perspektivli sahələrin inkişafına böyük investisiyalar qoyulmalı, əhalinin ölkə üzrə bərabər balansda yerləşdirilməsi üçün proqram həyata keçirilməlidir.

Bakı Abşeron zonası onsuz da həddən artıq yüklənib, həm ekoloji, həm sosial, həm iqtisadi cəhətdən burada böyük yüklənmə var. Bu yükü ölkə üzrə paylaşdırmaq mümkündür. Bunun üçün xarici fondlarda saxladığımız strateji rezervlərdən bir hissəsini cəkb etmək olar. Həmin vəsaitlər 0,5-1 faiz gəlirliliklə saxlanılır, halbuki ölkə iqtisadiyyatına invest edilsə, dəfələrlə çox gəlir verər. Nəticədə, ölkənin tarazlı və davamlı inkişafı təmin olunar.

Bundan başqa, kənd həyatının təbliğ edilməsi, kəndə köçüb sərrüfatla məşğul olanlara xüsusi imtiyazlar və dəstək verilməlidir. Regionlarda işləyən sahibkarlara vergi güzəştləri edilməlidir. Əgər bu addımlar atılsa, həm ümumidaxili məhsul daha sürətlə artar, həm dövlət büdcəsinin gəlirləri çoxalar, həm də işsizlik aradan qalxar və sosial rifah yaxşılaşar.

Ermənistanın Azərbaycana qarşı 30 ilə yaxın davam edən silahlı təcavüzü zamanı mindən çox təhsil müəssisəsi və uşaq bağçası tamamilə məhv edilib. Bu gün qloballaşan dünyamızda uşaqların xoşagəlməz mühtilə rastlaşması hər kəsə bəllidir. Toqquşmalar, qanlı müharibələr, terrorlar, xəstəliklərlə yaşadığımız dünya uşaqlara da təsirsiz ötüşmür. Belə bir zamanda bu uşaqların təhsildən kənar qalmaması aktulluq kəsb edir. Gələcəyimiz olan uşaqların normal şəraitdə təhsil almaları, sağlam mühtilə böyümələri, psixoloji travmalardan uzaq yaşaması üçün birgə səylər vacibdir. Bildiyimiz kimi, sentyabrın 9-u Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) Baş Assambleyasının 74/275 sayılı qətnaməsinə əsasən, Təhsilin Hücumdan Beynəlxalq Müdafiəsi Günü kimi qeyd edilir. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi Baş Assambleyanın Təhsilin Hücumlardan Beynəlxalq Müdafiəsi Günü elan etməsi barədə yekdil qərarını alqışlayıb və YUNESKO və UNICEF-i münafişədən zərər çəkmiş ölkələrdə yaşayan milyonlarla uşağın acınacaqlı vəziyyəti barədə məlumatlı olmağa çağırıb. Əlbəttə ki, təhsilin bütün səviyyələrində olan, xüsusilə də həssas qruplara aid bütün şagirdlər üçün inklüziv, ədalətli, keyfiyyətli təhsilin qorunması və təmin edilməsi vacib amillərdəndir. Münafişə yarandığı bölgələrdə məktəblərin, şagird və müəllimlərin hücumlardan qorunması mütləqdir. Uşaqların təhsil almalarına qarşı yönələn istənilən maneənin, hücum qarşı sət mövqə göstərməli və qarşısı alınmalıdır. Ötən əsrin əvvəllərində Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü nəticəsində bu acınacaqlı tarixi yaşamışıq. Məktəblərimiz ermənilər tərəfindən dağıdılmış, müəllim və şagirdlərə ziyan dəymişdir. 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə də dünyanın gözü qarşısında Azərbaycan bu zərbələrə yenidən məruz qaldı.

Uşaq Hüquqları Konvensiyasının və onun Uşaqların Silahlı Münafişələrə cəlb edilməsinə dair Əlavə Protokolunun, habelə 1949-cu il Müharibə Qurbanlarının Müdafiəsi üzrə Cenevrə konvensiyalarının tərəfi olan Azərbaycan Respublikası uşaq hüquqlarının səmərəli müdafiəsinin təmin edilməsinə və silahlı münafişələrdən əziyyət çəkən uşaqların vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına yönəlmiş beynəlxalq səylərə qətiyyətlə və davamlı olaraq dəstək verir. Ermənistanın Azərbaycana qarşı 30 ilə yaxın davam etmiş silahlı təcavüzü zamanı Azərbaycanın təhsil infrastrukturuna ciddi ziyan vurulub, mindən çox təhsil müəssisəsi və uşaq bağçasının tamamilə məhv edilib.

BEYNƏLXALQ HUMANİTAR HÜQUQ NORMALARINA ZİDD OLARAQ 54 MƏKTƏBİMİZ DAĞIDILDI

Vurğulamaq yerinə düşər ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin Tərtər rayonun artilleriya atəşinə tutması nəticəsində 18 məktəb binasına ziyan dəymiş, 2 məktəb binası tamamilə yararsız vəziyyətə düşmüşdü. Sınıf otaqları, binalar tamamilə dağıdılmışdı. Erməni iş-

Təcavüzə məruz qalan məktəblər

Münafişə yarandığı bölgələrdə məktəblərin, şagird və müəllimlərin hücumlardan qorunması mütləqdir

ğalçıları tərəfindən Gəncə şəhərinin ballistik raketlə hədəfə alınması nəticəsində doqquz məktəbə ziyan dəymişdir. Bu kimi hallar Azərbaycan təhsilinə hücumdur. Baş vermiş 44 günlük müharibə zamanı da Ermənistan beynəlxalq humanitar hüquq normalarını kobud şəkildə pozaraq məktəbləri qəsdən hədəfə alıb, nəticədə 54 məktəbimiz dağıdılıb, 6-15 yaş arası 10 məktəbli faciəvi şəkildə qətlə yetirilib, 16 məktəbli isə yaralanıb. Münafişəni geridə qoyaraq, Azərbaycan diqqətini bütün uşaqlarımızın təhsil və potensiallarından təhlükəsiz şəkildə istifadə etmələrinə yönəldib. Hazırda azad olunmuş ərazilərimizdə məktəblərimizi yenidən tikirik.

YENİDƏN QURULAN TƏHSİL MÜƏSSISƏLƏRİMİZ

Müstəqillik tariximizdə Azərbaycanda bütün sahələrdə əldə edilən inkişaf təhsil sahəsindən də kənar ötməmişdir. Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyev tərəfindən təhsilə böyük önəm verilməsi, yeni proqram və layihələrin, təhsil islahatlarının həyata keçirilməsi Azərbaycan təhsilinin dünya standartları səviyyəsində qurulmasına gətirib çıxarıb. Həyata keçirilən dövlət proqramları çərçivəsində ölkənin bütün regionlarında ümumi təhsilin infrastrukturunu əhəmiyyətli şəkildə yenilənib. Ölkədə təhsilin müasir tələblərə cavab verən normativ-hüquqi bazası yaradılıb. Təhsil müəssisələri yenidən qurulub, yeni korpuslar istifadəyə verilib. Bunu Azərbaycanın hər bir bölgəsində görmək mümkündür.

30 ilə qədər işğal altında olan Azərbaycan torpaqları işğaldan azad edildikdən sonra Azərbaycan Prezidentinin xüsusi diqqəti sayəsində abadlıq-quruculuq işləri aparılır. Yeni məktəblərin salınması da görülməli işlər sırasındadır. Bildiyimiz kimi, Cocuq Mərcanlı işğaldan azad olunduqdan sonra burada aparılan abadlıq-quruculuq işləri nəticəsində tezliklə bu ərazi müasir məkanlar sırasına daxil olundu. Dövlətimizin başçısının 2017-ci il

yanvarın 24-də imzaladığı "Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad edilmiş Cocuq Mərcanlı kəndinin bərpası haqqında" Sərəncamı xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Kənddə böyük quruculuq işlərinə başlandı. Böyük Qayıdışın başlanğıcı olan bu kəndin bərpası ilə bağlı görülən işlər çərçivəsində fərdi yaşayış evləri, infrastrukturun tikintisi ilə yanaşı, 96 şagird yerlik yeni məktəb binası da tikilib istifadəyə verildi. Müasir standartlara cavab verən məktəbdə ölkəmizin bir çox yerlərində olduğu kimi, informatika, gənclərin çağırışa qədərki hazırlıq kabinetləri, müəllimlər otağından ibarət məktəb binası lazımı inven-

tar və avadanlıqlarla, istilik sistemi və internetlə təchiz edilib. Qeyd edək ki, məktəbin heyətində qazanxana, voleybol və basketbol meydançaları yaradılıb, yaşlılıqlar da salınıb. Bu gün Cocuq Mərcanlıda tikilən məktəb kimi işğaldan azad olunan digər ərazilərimizdə də tikilir, yenidən qurulur. Görülən işlər, davamlı səylər nəticəsində bərpə işləri uğurla davam edir. Yeni tipli məktəblər salınır. İşğaldan azad olunan ərazilərdə həyat yenidən qurulur.

Prezident İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə Şuşada inşa olunan 1 nömrəli məktəbin tikintisi davam edir. Məktəbin tikintisi cari

ilin dekabr ayında yekunlaşacaq. Eləcə də Ağdam şəhərində məktəb tikintisi davam etdirilir. Hər iki şəhərdə ümumilikdə 960 şagird yerlik təhsil müəssisələri inşa olunur. Dövlət başçısı "Şuşa şəhərində Şuşa Real Məktəbinin binasının layihələndirilməsi və bərpası ilə bağlı tədbirlər haqqında" Sərəncam imzalayıb. Bu gün ümumtəhsil orta məktəblərlə yanaşı, müasir çağırışlara cavab olaraq peşə təhsil sisteminin müasirləşdirilməsi istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir. Azərbaycanda peşə təhsilinin inkişaf etdirilməsi prioritet istiqamət kimi müəyyən olunub. "Füzuli Peşə Liseyinin binasının layihələndirilməsi və tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Sərəncamına əsasən, Füzuli Peşə Liseyinin binasının layihələndirilməsi və tikintisi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası üçün nəzərdə tutulan vəsaitdən Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə ilkin olaraq 1,0 (bir) milyon manat ayrılıb.

Vurğulayaq ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Birinci Xanım Mehriban Əliyeva ötən ilin may ayının 10-da Füzuli rayonuna səfər çərçivəsində Füzuli şəhərində inşa olunacaq Peşə Liseyinin təməlini qoyublar. Füzuli şəhərində Peşə Liseyinin təməlinin qoyulması da bu istiqamətdə həyata keçirilən layihələrdən biridir. Peşə Liseyinin ərazisi 3,2 hektar sahəni əhatə edəcək. Füzuli şəhər Peşə Liseyinin inşası zamanı yaşlılıq zolaqlarının yaradılması xüsusilə diqqətdə saxlanılıb. Belə ki, yaşlılıq sahəsi bu kompleksin ərazisinin 43,7 faizini təşkil edəcək. Liseyildə 800-yə yaxın tələbə qəbul edəcək. İşğaldan azad olunan ərazilərimizdə kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi bu ərazilərin müasir zamanın tələblərinə uyğun qurulmasına yönəlib.

Sentyabrın 9-u tarixini Təhsilin Hücumlardan Beynəlxalq Müdafiəsi Günü kimi dünya ictimaiyyəti ilə Azərbaycan birgə qeyd edir. Azərbaycanlı məktəblilərə qarşı törətdiyi müharibə cinayətlərinə görə Ermənistan məsuliyyət daşıyır.

Əlbəttə ki, silahlı münafişələr zamanı bütün səviyyələrdə təhsil müəssisələrinə hücumların baş verməsi ilə əlaqədar BMT tərəfindən Təhsilin Hücumlardan Beynəlxalq Müdafiəsi Günü'nün elan edilməsi təqdirəlayiqdir.

Zümrüd BAYRAMOVA

Hasar... Günümüzdə ən dəbdə olan tikinti. İndi artıq insanlar ev tikib, sonra hasar çəkirlər. Əksinə, torpağı alar-almaz, ilk iş ərazinin hasarlanması olur. Hasarlanma da nə hasarlanma... İnsanlar sanki bir-biriləri arasında Çin səddi çəkirlər. Ölkəmizin istənilən şəhər, qəsəbə və kəndində bunu görmək mümkündür ki, hündür hasarlar qonşular arasında münasibətləri məhv edib, qonşuluq əlaqələrini aradan qaldırıb. İndi uca hasarlar dəyərlərimizi azaldan bir vasitəyə çevirib. Bəzən üç metr, bəzənsə bundan da hündür tikilən hasarlar əsrlərlə yaşadılan qonşuluq münasibətlərinin dündən bu günə gəlməsinə qarşı silaha çevrilib. Elə bugünkü uca hasarların fonunda çox da uzaq olmayan keçmişə getməmək mümkün deyil. Bugünkü hasarlar vaxtilə evlərimiz arasındakı hasarları xatırlatmaya bilmir. Düşünürsən və deyirsən: o hasarlar, bu hasarlar...

Onlar, əslində, hasar deyildi

Bir neçə ilə qədər şəhər, qəsəbə və kəndlərimizdə qonşular arasındakı hasarlar gəlir göz önünə. Onlara əslində hasar demək də olmazdı. Çünki hazırda gördüklərimizə əsasən hasar dedikdə göz önünə hündür, keçilməz bir sədd gəlir. Bu səbəbdən də onlar hasar deyildi. Onlar çəpər, simdən toxunan şəbəkə idi. O çəpərlər bugünkü hasarlardan tamamilə fərqlənirdi. Sadəcə qonşunun toyuq-cücəsinin o biri qonşuya ziyan verməməsi, bəlkə də ərazilərin bilinməsi üçün çəkildirdi, bilmirəm, lakin onların varlığı elə bir rol oynamırdı. Çünki bir qonşunun heyətindən o biri qonşunun heyəti də, evi də görünürdü, səsi də aydınca eşidilirdi.

Həmin çəpərlər bugünkü hasarlar qədər baha başa gəlmirdi. Kol-kosdan, qamışdan, ağacların budanmış budaqlarından düzəldilirdi. Adətən böyütkən, moruq kimi gövdəsi tikanlı olan bitkilər çəpər yerinə əkilirdi ki, onun rolunu oynasın. Belə evlərdə isə böyütkən və moruq kollarının bu üzünü ev sahibi, o biri üzünü qonşu yığardı.

Qonşular bu çəpərlərin o tərəf-bu tərəfindən dayanıb söhbət edərdilər. Bir-birilərinə bişirdiklərindən, bağ-bostanda yetişdirdiklərindən pay verərdilər. Bütün evlərdə bu hasarların bir hissəsi əzik olardı. Bu, qonşuların bir-birinə gedib-gəlməsi üçün belə idi. O qəddər oradan keçərdilər ki, çəpərin bu hissəsi əyilirdi.

O qonşular oturub çay içmək, istirahət etmək üçün bir ağacın altına xalça-palaz salanda da qonşuya yaxın ağacı seçərdilər. Çünki o biri qonşu da eynilə belə edərdi ki, orada söhbətləşə bilsinlər. Və yaxud taxtadan düzəldilən stol və oturaclar üçün də hər iki qonşu tərəfindən çəpərə yaxın yer seçilirdi.

Beləliklə də gözəl qonşuluq münasibətləri, əlaqələri formalaşdırdı. Qonşu-qonşunun dərd-sərinə bilirdi. Xeyrindən-şərindən xəbərdar olardı. Xəstəsindən, əsgərə yollanandan, gələninəndən-gedənindən xəbəri olardı. Nədənə o çəpərlər evlərdən yüksək səslər də gəlməzdi ki, qonşunu narahat etsin. Qonşu qonşunun yolunu belə gözləyirdi. Ona görə də bir-birinin toyunda-dünyündə, yasında yaxından iştirak edərdilər. Birinin qonağı olanda, o biri qonşu köməyə gəlirdi. Burada tanışlıqlar başlanırdı. Dəfələrdə şahidi olmuşuq ki, qonaq qonşuya elə isinişib ki, gedəndən sonra onunla əlaqələr yaradıb. Bir də gələndə onun adına hədiyyə gətirib. Və yaxud get-gəlləri başlayıb. Bu tanışlıq yeri gələndə qohumluq dərəcəsinə qədər çatıb. Yeni bir-birindən qız alıb, qız veriblər.

Uşaqılıq çağından xatirələr...

Yadımdadır, uşaq vaxtı kəndə gedərdik. Nənəm hana qurub, xalça toxuyardı. O zaman tek nənəmgildə deyil, bütün evlərdə xal-

Çoxalan hasarlar, azalan münasibətlər...

ça toxunurdu. Bir sözlə, qadınlar gedib mağazadan xalça almırdı. Öz döşənəcəklərini özləri istehsal edirdilər. Qonşular axşamlar dəstə-dəstə gəlirdi. Növbə ilə xalça toxuyurdular. Elə bu köməkliyin sayəsində də bir aya, bəlkə də bundan da tez böyük bir xalça toxunub kəsilirdi, yerə salınırdı.

Biz də nənəmlə, bibimlə birlikdə qonşulara xalça toxumağa gedərdik. Həm də qonşunun qapısından yox, aradakı çəpərin üstündə keçərdik. O qəddər maraqlı olurdu ki, həmin axşamlar. Qız-gəlinlərin şirin söhbəti, şaqraq gülüşləri otaqla bir olurdu. Arada ağbirçək qadınlar onlara "ay qız, səsiniz ucadan gəlir ha... O tərəfdə eşidilir axı, ayıb deyil?" deyirdilər. Cavanlar da səslərini azaldır, bir az sonra yenə ağbirçəklərin məzəmmətini eşidirdilər.

Axşamçağı mal-heyvan çöldən gələndə elə gözəl mənzərə yaranırdı ki. Bir-birindən görünən heyətlərdə sağılan inəklər, qoyunlar, insanların axşamçağı işləri-o tərəf-bu tərəfə qaçmaları, toyuq-cücəni yemləmələri, onları hınlarına tərəf səsləmələri, ətrafda tüstüləyən samovarlar yaradırdı bu mənzərəni. Bir də baxırdın ki, qonşu qadın çəpərin o tərəfindən səsləyir: Ay Tutu xala, pendir mayası varındı, bir atımlıq verəsən mənə, pendir vurmaq istəyirdim, baxıram ki, maya qalmayıb. Sürd də qalıb əlimdə.

Nənəm də mayanı mənimlə o xalçaya göndərirdi. Çəpərin başındanca əlimizi uzadıb verib-alırdıq. Tək maya deyil, bəzən bir atımlıq çay, bəzən iki-üç ədəd kibrit, bəzən 2-3 kartof, bəzən də hər hansı əşya...

Görmədiyimizi gördük

Çəpərin o tərəfinə düşən meyvə o qonşuya çatırdı. Ta bu qonşu deməzdi ki, onu yığ-

ver mənə, yaxud da özü keçib yığmazdı. Hansı ki, keçmək üçün bir maneə də yox idi. Lakin sonralar qonşular arasında "mənim ağacım, mənim meyvəm" söhbətini də eşitməli olduq. Söhbət metrnlə yüksələn hasarların o üzündəki və bu üzündəki qonşulardan gedir. Biri qoz çırpanda və yaxud hasara yaxın meyvə qonşunun heyətinə töküləndə əlinə vedrə alıb qonşunun darvazasını döyən, "gəlməmiş meyvəmi yığam" deyənləri də gördük. Meyvə, ağac üstündə bir-birini biabır-rüsvay edən qonşuları da gördük. "Bu mənimdir, o sənindir" deyərək ağır-qaranı aradan götürənləri də gördük. Qonşudan gələn səsə görə bir-birini polisə verən qonşuları da gördük. Bir-birinin adını bilməyən, xeyrindən-şərindən xəbərsiz qonşuları da gördük. Yüzlərlə saya biləcəyimiz belə nümunələri hasarlar yavaş-yavaş ucaldılıb 2-3, hətta bundan da çox metrnlərə çatdırılarda gördük. İki qardaşın bir-biriləri arasına nə ucalıqda hasar çəkməsini, nə ucalıqda darvaza qapısı qoymasını gördük.

İndi vəzifədə olanların hamısı ata-baba kəndlərində özləri üçün villalar tikirlər axı. Yayda istirahət üçün. Maraqlıdır, bu evlərə elə hündür hasar çəkirlər ki, ətraf qətiyyəyən görünür. Uca bir yamacın başında, heç bir qonşusu olmayan evlərə bu qədər yüksək hasarın çəkilməsi nə üçündür, bunu anlamaq çətindir. Deyəsən, bu hasar məsələsi artıq qonşu ilə aradakı sədd məsələsindən daha artıq bizim təxəyyül xəstəliyimiz ilə əlaqədardır. Çünki qonşu olmayan yerdə hasarın çəkilməsi bundan başqa bir mənə kəsb etmir.

İndi vəzifədə olanların hamısı ata-baba kəndlərində özləri üçün villalar tikirlər axı. Yayda istirahət üçün. Maraqlıdır, bu evlərə elə hündür hasar çəkirlər ki, ətraf qətiyyəyən görünür. Uca bir yamacın başında, heç bir qonşusu olmayan evlərə bu qədər yüksək hasarın çəkilməsi nə üçündür, bunu anlamaq çətindir. Deyəsən, bu hasar məsələsi artıq qonşu ilə aradakı sədd məsələsindən daha artıq bizim təxəyyül xəstəliyimiz ilə əlaqədardır. Çünki qonşu olmayan yerdə hasarın çəkilməsi bundan başqa bir mənə kəsb etmir.

Hasarsız ev olmaz

Müasir dövrün xəstəliyi olan təxəyyül çətinləşməsinə görə, hasarsız ev olmaz. Kişinin hasarı olmalıdır. Elə bu qənaətlə də bütün şəhər, qəsəbə və kəndlər daşlaşır. Evlər görünməz olur. Qonşuluq əlaqələri bitməklə yanaşı, təbiətin gözəlliyi də bitir. Gözə görünən yalnız metrnlə uzanan daş hasarlardır.

Hazırda insanlar ölkəmizdə qanunların hasarı hansı ucalıqda çəkməyə icazə məsələsini də yada salmır. Çünki qonşular çox halda bir-birindən şikayət etmir. Ona görə ki, hamı bu xəstəliyə mübtəla olub və hündür hasar çəkmək onların hər birinin arzusudur. Heyətə düşən günəşin qarşısının alınması, kölgəliyin yaranması çox vaxt ağıla belə gəl-

mir. Hansı ki, bağ və şəxsi evlərdə günəşə də, kölgəliyə də böyük ehtiyac var. Çünki həm insanlar, həm heyvanlar, həm də ağac və bitkilər üçün günəş nə qədər əhəmiyyətlidir, kölgəlik də bir o qədərdir. Lakin hündür hasarlar günəşin düşmə istiqamətini də, kölgənin yaranma səmtini də dəyişdirirdiyindən ta bu evlərə ev demək olmaz. Orada yaşamaq isə xəstəlikdən savayı bir şey deyil. Ağac və bitkilər belə heyətlərdə inkişafdan qalır, heyvanlar isə həbsxana həyatı yaşamaqla bərabər, həm də bəzən daimi günəşdən, bəzənsə daimi kölgədən bezərək olma-yan günəşi və kölgəni axtarır.

Hasarların tikintisinə dair tələblər

Hər bir tikinti işi müəyyən qanun çərçivəsində həyata keçirildiyi kimi, hasar tikmək də qanunla tənzimlənir. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin 73-cü maddəsinə əsasən müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla, hasarların hündürlüyü 2 metr 20 santimetrdən çox olmamalıdır.

İki yanaşı torpaq sahəsinin səviyyələri müxtəlif olduqda, hasarın hündürlüyünün istinad nöqtəsi qismində torpaq sahəsinin ən yuxarı səviyyəsi qəbul edilir.

Mühəndis-kommunikasiya təminatı xətlərinin çəkilməsi üçün başqa əlverişli həll yollarının olmadığı təqdirdə, qonşu mühəndis-kommunikasiya təminatı

xətlərinin öz sahəsindən keçməsinə icazə verməlidir. Qonşu torpaq sahələrinin şaquli planlaşdırılması zamanı atmosfer yağıntılarının və suvarma sularının bir qonşunun torpağından digərinə axmaması üçün müvafiq tədbirlər görülməlidir. Atmosfer yağıntılarından yaranan suların sahənin relyef mürəkkəbliyi ilə əlaqədar qonşu ərazilərdən keçməklə kənarlaşdırılması şəhərsalma və tikintiye dair normativ sənədlərdə nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

Və hasarsız evlər

Avropada evlər arasında hasara ehtiyac duyulmur. Həm ona görə etmirlər ki, yaşayış ərazilərinin gözəlliyinə xələl gətirir, həm də insanlar bunu böyük bir qüsurlu kimi görür. Hasarlı evlər xüsusilə müsəlman ölkələrinə xasdır. Maraqlıdır, Avropa eynilə bizim 30-40 il öncəki təkəkkürümüzdədir, lakin biz bəlkə də Avropanın bizdən görüb-götürdükələrinin əksinə çıxıb "müasirləşmişik".

Hasara ehtiyac varmı? Düşünürəm ki, əsla. Mədəni və elə bu cür də yaşamağı bacaran insan üçün evlər arasında hasara ehtiyac olmaz. Çünki onlar bir-birinə ziyan verməyəcək. Hasar bəlkə də olar, lakin dizə qədər, ərazini müəyyən etmək üçün. Lakin onu metrnlə yüksəyə qaldırmaq təxəyyül xəstəliyindən başqa bir şey deyil.

Nə üçün hasarları hündür tikirik? Bu sualı özünə verən olubmu? Bəlkə də dərinəndən düşünsək, hasarı tikməyə başlayarkən bunu götür-qoy etsək, o qərara gələrik ki, bu, əbəsdir. Biz bəlkə də hasarları ucaldı-ucaldı oğurluq etmək istəyənlərin də ağılı qarışdırıb onları cəlb edirik. Bu, özümüzü qorumaqdırsa, axı cinayətə elə özümüzü rəvac veririk.

Yox, əgər başqa nə üçünsə hasarlar göyə qalxırsa, bax bunu da dərinəndən düşünmək lazımdır. Əslində isə biz hasarları yüksəltməzdən əvvəl öz təxəyyülümüzü, düşüncəmizi yüksəltməliyik. Hasarları ucaltmazdan əvvəl mədəni səviyyəimizi, dünyaya baxışımızı yüksəltməliyik, deyilmi? Hasarla nəyi isə qoruya biləcəyimizi sanınca, özünüterbiyəyə daha üstünlük verməliyik. Belə olardısı, hasarlar elə əvvəlki kol-kosdan olan çəpərlər kimi qalardı. Ta hasarları daşlaşdırmaqla, yüksəltməklə dəyərlərimizi azaltmazdıq...

Mətanət Məmmədova

Fransanın ikrah doğuran təxribatları

COP29 qlobal tədbiri ərafəsində Azərbaycan aleyhinə qarayaxma kampaniyası güclənib

Azərbaycanın irəli sürdüyü beynəlxalq təşəbbüslər, qlobal problemlərə qarşı birgə mübarizə metodları formalaşdırması hər zaman müsbət sonluqlarla nəticələnib. Təcrübə göstərir ki, ölkəmizin iştirakı və ya təşkilatçılığı ilə baş tutan demək olar ki, bütün məsələlər müsbət sonluqla yekunlaşır. Bu mənada bir neçə aydan sonra Bakıda reallaşacaq COP29-un da mövcud problemlərə qarşı mübarizədə mühüm bir həlqəyə çevriləcəyinə ümid böyükdür. Artıq bir çox dövlətlər rəsmi Bakının ortaya qoyduğu bu müsbət davranışa dəstək verir, proses çərçivəsində yeni addımların atılması zərurətini səsləndirir, Azərbaycanın nümayiş etdirdiyi iradəni alqışlayır. Sözügedən tədbir çərçivəsində bütün dünya ölkələrinin həyatına təsir edəcək, iqlim dəyişmələrinin fəsadlarının neytrallaşdırılması və ya minimal həddə endirilməsinə gətirib çıxaraçq tarixi əhəmiyyətli qərarların qəbul olunması gözlənilir. Xüsusən də Millətlər Birliyi təşkilatının baş katibi Patrisia Skotlendin dediği kimi, Azərbaycanın ev sahibliyi edəcəyi COP29 iqlim fəaliyyəti və maliyyələşdirmə arasında fərqi aradan qaldırmaq üçün yeganə şansıdır: "Bu, ölkələr arasında etimadın bərpası və insanların həyat və həyat şəraitlərinin qorunması üçün vacibdir. Əsas qalıq yanacaq istehsalçısı kimi rolunun dayanıqlı enerjiyə dair qlobal ehtiyacla balanslaşdırmaq baxımından Azərbaycandan böyük gözləntilər var".

BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreş də vurğulayır ki, COP29 sessiyasının yekunları üzrə iqlim dəyişikliyi ilə sərəməli mübarizə aparmaq üçün ciddi maliyyə öhdəliklərinə nail olmaq lazımdır. Sözügedən xüsusda, həmçinin digər istiqamətlər üzrə Bakıda qəbul edilməsi gözlənilən həyati vacib qərarlar Azərbaycanın dünyada nüfuzunun daha da möhkəmlənməsinə xidmət edəcək, ölkəmizin növbəti uğuru olacaq. Amma, eyni zamanda, COP29 planetin xilasına yönəlmiş önəmli tədbir olduğundan burada qəbul olunacaq qərarlar, atılacaq addımlar bütün dünyanın da uğuru hesab oluna bilər. Azərbaycan məsələyə məhz bu prizmadan yanaşır. Lakin prosesə xələl gətirmək istəyənlər də az deyil. Artıq bir sıra beynəlxalq media vasitələrində maraqlı qüvvələrin sifarişli ilə COP29-a qarşı təbliğat kampaniyasının aparılması da qeyd edilənlərin təsdiqi hesab oluna bilər. Tədbir yaxınlaşdıqca məkrli dairələrin, erməni-pərəst ölkələrin anti-Azərbaycan fəaliyyəti bu və digər formada daha da aktivləşir. Azərbaycana qarşı daha çox əsassız ittihamlar səsləndiriləcək, ölkəmizə yeni iftirlər atılmasına cəhdlər olunur.

Məsələn, bu günlərdə Fransa vətəndaşlarına, o cümlədən ikili vətəndaşlığı olanlara heç bir səbəb olmadan Azərbaycana səfər etməməyi tövsiyə edib. Bu barədə Fransanın Avropa və Xarici İşlər Nazirliyinin 4 sentyabr tarixli məlumatında deyilir. "Fransa vətəndaşları, o cümlədən ikili vətəndaşlığı olanlar, yaşayanlar və ya tranzit gedənlər Azərbaycanda həbs, özbaşına saxlanma və ədalətsiz məhkəmə çəkişməsi riski altındadır. Bu risklə əsasən sadə turist səfəri və ya işgüzar səfər edən adamlar da üzləşə bilər. Həbs və ya saxlanma halında əsas hüquqlara hörmət təmin edilmir", - məlumatda deyilir. Görünür, son illərdə Azərbaycan qarşı apardığı siyasətin uğursuzluğa düşər olduğunu gören Makron diktaturası iki ölkə arasındakı münasibətləri küçə səviyyəsində həll

etmək istəyir, xalqı Azərbaycana qarşı qaldırmağa çalışır. Bunun üçün də ən primitiv vasitələrə əl atılır. Məsələn, Fransanın Avropa və Xarici İşlər Nazirliyi iddia edir ki, Azərbaycana səfər edən istənilən Fransa vətəndaşı həbs edilə bilər. Nazirliyin yaydığı məlumatda qeyd edilir ki, həbs edilən hər hansı bir Fransa vətəndaşı bir sıra qanunsuzluğa məruz qala bilər. Məsələn, fransızlar Azərbaycanda səbəbsiz yerə bir neçə ay davam edə bilən həbsxana həyatı və yaxud ölkədən çıxış qadağası ilə üzləşə bilər. Bununla rəsmi Paris öz vətəndaşlarını Azərbaycana səfərdən çəkəndirməyə çalışır.

Son 30 ildə Azərbaycanda hansısa fransızın saxlanması çox nadir hadisə olub. Rəsmi qaynaqlara istinadən deyə bilərik ki, Fransa Respublikasının vətəndaşı Martin Rian ötən ilin 4 dekabr tarixində Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 276-cı maddəsində (cəsusluq) nəzərdə tutulmuş əməlin törədilməsində şübhəli bilinərək tutu-

gəlmələri olub. Qanuni yolla Fransaya gələn əcnəbilər belə addımbaşı müxtəlif bəhanələrlə saxlanılır, incidilir və hətta həbsə atılır. Elə Şengen ölkəsi ərazilərinə səyahət edənlərə qarşı tətbiq edilən yersiz qadağalar Yelisey Sarayındakıların əsl mahiyyətini göstərir.

Fransa hakimiyyətinin son zamanlar Azərbaycana qarşı patoloji nifrətinin, əsassız, qərəzli qərarlarının nə ilə bağlı olduğunu təxmin etmək elə də çətin deyil. Belə ki, Azərbaycanda məhkəmə hakimiyyətinə və insan hüquqlarına dair iddia səsləndirən, dünyaya "demokratiya dərsi" keçməyə çalışın Fransanın beynəlxalq hüquqi pozuntuları, neokolonial siyasəti, irqçilik, diskriminasiya, islamofobiya, insan hüquqlarının məhdudlaşdırılması kimi fəaliyyəti hər kəsə məlumdur. Son illər Fransanın müstəmləkəsi altında olan kiçik dövlətlərin Azərbaycanla sıx əlaqəsi yaranıb. Elə bir neçə gün öncə Bakı Təşəbbüs Qrupu tərəfindən keçirilən konfransda Qəmər Adaları İttifaqının BMT-də, Cənubi Afrikada və digər regionlarda fəaliyyət göstərmiş səfirləri, "Maore Komitəsi", "Üçüncü Yol Kollektivi (C3V)", "Demokratik Cəbhə", "Qəmər adalarının bütövlüyü və suverenliyinin müdafiəsi üzrə Kollektiv" təşkilatları iştirak edib. Hansı ki, bu ada dövlətləri uzun illərdir ki Fransanın müstəmləkəsi altındadır. Onilliklər boyu fransızlar bu adaların maddi-mənevi sərvətlərini talayıb Avropaya daşıyırlar.

Xatırladaq ki, Qvadelupanın Azadlığı Naminə Xalq Birliyinin təşkilatçılığı və Bakı Tə-

şəbbüs Qrupunun dəstəyi ilə Fransa müstəmləkəçiliyindən əziyyət çəkən Korsika, Melaneziya, Polineziya, Karib və Antil adaları qrupundan olan 15-dən çox siyasi partiya və müstəqillik hərəkatlarının rəhbər şəxslərinin iştirakı ilə 17-18 iyul tarixlərində Bakıda birinci qurultay keçirilmişdi. Bundan başqa, Yeni Kaledoniya da baş verən hadisələrə Bakı Təşəbbüs Qrupu ilk gündən ciddi münasibət göstərmiş, bəyanatlarla çıxış edib. Beləcə, Azərbaycan son illər rəsmi Parisin əsl mahiyyətini sivilizasiya açığa göstərmişdir. Təbii ki, bu da Fransa iqtidarının ciddi şəkildə narahat edir. Çünki Azərbaycanın apardığı siyasət Fransanın siyasi və iqtisadi maraqlarına böyük ölçüdə zərbə vurur. Azərbaycanın haqlı mübarizəsi qarşısında aciz qalan Makron və onun komandası da əlacsız qalıb, ən primitiv və gülüş doğuran yollara əl atırlar.

Saxlanılan Martin Rian öz ifadəsində Azərbaycana qarşı casusluq etdiyini etiraf edib. Başqa bir hadisə isə bu ilin mart ayında olub. Belə ki, Fransa vətəndaşı Klerk Teo Hüqonun Bakı metrosunda törətdiyi təxribat xarakterli əmələ görə saxlanılıb. Bu iki həbsin də hüquqi əsası var. Saxlanılanlar öz əməllərini etiraf ediblər. Bu iki faktı bayraq edən Fransa hökuməti öz ölkəsində və müstəmləkəsi olan dövlətlərdə həyata keçirdiyi qanunsuz əməllərdən isə heç zaman danışmayıb. Üstəlik, Fransaya gələn miqrantlara qarşı göstərdikləri amansız münasibət, dini-irqi ayrı-seçkilik halları barədə rəsmi Paris hər zaman susub. Hər kəs bilir ki, Fransa hər zaman irqi ayrı-seçkililiyin mərkəzi olub. Hər il yüzlərlə qeyri-fransız saxta ittihamlarla həbsə atılır. Onların tək günahı isə Fransaya

milli maraqlarına xələl gətirən istənilən hala qarşı müvafiq reaksiya sərgiləyəcək, təhdidləri həmişəki kimi qətiyyətlə aradan qaldıracaq, eyni zamanda qurulmuş çirkli oyunların ifşasını da davam etdirəcək.

Sevinc Azadi

"İrəvan Bakı ilə dürüst dialoqa və sülh razılaşmasına hazır deyil" - Əcnəbi ekspertlər

"İlk ölkə arasında bütün məsələləri özündə əks etdirən müqavilə əvəzinə, ondan yalnız ayrı-ayrı bəndləri götürməklə sülh müqaviləsinin imzalanması təklifi çəşdiricidir"

Baş nazir Paşinyan media üçün son mətbuat konfransı zamanı həmişə olduğu kimi, gəl-di-yi qənaətin məntiqsizliyi və absurdluğu ilə hamını heyran qoydu. Belə ki, Paşinyanın sözlərinə görə, Azərbaycan Konstitusiyasında Ermənistan qarşı ərazi iddiaları da var. Ermənistanın baş naziri Azərbaycanın Ermənistanın hərbləşdirilməsi planlarını qəbul etməsindən də qəzəblənib.

Bakının reaksiyası dərhal ortaya qoyuldu. Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə qeyd edib ki, Ermənistanın baş nazirinin Azərbaycan-Er-

mənistan arasında normallaşma prosesinə və regionda sülh və təhlükəsizliyin təmin edilməsi söylərinə zidd olan bir sıra bəyanatlar verməsi təəssüf doğurur. Xarici ekspertlər və politoloqlar Paşinyanın yeni açıqlamalarının mahiyyətini necə qiymətləndirirlər?

Belə ki, "A+Analytics" tədqiqat mərkəzinin rəhbəri, qazaxıstanlı politoloq Fərhad Kasenov hesab edir ki, Ermənistanın baş nazirinin avqustun 31-də verdiyi bəyanatlar Cənubi Qafqazda dinc yanaşı yaşayışın bərqərar olması mövzusu ilə maraqlanan ekspertlərin diqqətini cəlb edib. Onun Caliber.Az-la söhbətində qeyd etdiyi kimi, ilk baxışdan Paşinyan son zamanlar qarşılıqlı ritorikasını yumşaldıb və kənar müşahidədə hətta Ermənistanın baş nazirinin "sülh göyərçini" rolunu oynaması kimi yanlış

təəssürat yarada bilər.

"Ermənistan rəhbərliyi söz oyunları ilə beynəlxalq ictimaiyyəti çəşdirməyə çalışır"

"Lakin səslənən tezislərin ətrafı araşdırılması göstərir ki, 2020-ci ildən bəri davam edən sülh müqaviləsinin məzmununu dəyişdirmək

cəhdi var. Mətni uzun müddət ərzində hər iki ölkə tərəfindən diqqətlə razılaşdırılan və iki ölkə arasında dinc qarşılıqlı əlaqəni təmin edən bütün bəndləri özündə əks etdirən müqavilə əvəzinə, ondan yalnız ayrı-ayrı bəndləri özündə əks etdirən sülh müqaviləsinin imzalanması təklif çəşdiricidir.

Bu cür qəribə təşəbbüsün media effektinə nail olmaqdan başqa mahiyyətinin nədən ibarət olduğu tam aydın deyil və üstəlik, geosiyasi qüvvələr balansının dəyişməsi

Azərbaycan konstitusiyalarının müqayisəsi məntiqsiz görünür, nəzərə alsaq ki, Azərbaycan Respublikasının əsas qanununda Ermənistan ərazisinə, eləcə də digər qonşu dövlətlərə qarşı heç bir iddia yoxdur. Paşinyanın avqustun 31-də söylədiyi bu və digər sözlər belə qənaətə gəlməyə imkan verir ki, Ermənistan rəhbərliyi sülh müqaviləsinin bağlanmasını ləngitmək cəhdlərinin zərərli olduğunu tam başa düşmür və öz ölkələrinin gələcək inkişafı üçün təhlükəli qeyri-

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə inteqrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

ərəfəsində danışıqlar prosesini bilərəkdən ləngitmək, ya da hansısa himayədar siyasi qüvvə axtarışı ilə bağlı fikirlər doğurur. Bu, məsuliyyəti erməni siyasətçilərinin yeni nəslinə keçməyə imkan verəcək siyasi vəziyyət deyil"- politoloq so-ruşdu.

F.Kasenovun sözlərinə görə, İrəvan ərazi mübahisələrinə və Ermənistanın Azərbaycana qarşı iddialarına son qoyacaq konstitusiyalı islahatlarına ehtiyac qalmamaq üçün beynəlxalq ictimaiyyəti çəşdirməyə çalışır.

"Konstitusiyalı ölkədə ən yüksək sənəddir və orada qonşu ölkənin ərazi bütövlüyünü tanımayan digər sənədlərə istinadların olması, şübhəli ki, cəfəngiyyətdir, üstəlik, onu uzunmüddətli sülh üçün yaxşı əsas hesab etmək olmaz, çünki apriori revanşizm elementini ehtiva edir.

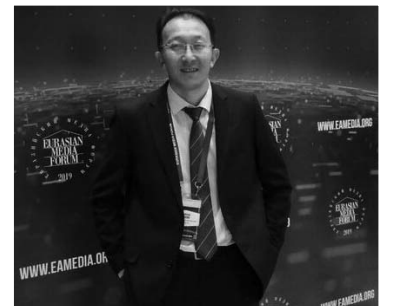
Paşinyanın Ermənistan və

müəyyənlik elementi vardır". F.Kasenov vurğuladı.

Bununla yanaşı, rusiyalı politoloq Vladislav Gerdinin fikrincə, Paşinyan bir daha göstərdi ki, o, Bakı ilə münasibətləri dürüst və açıq dialoq formatında qurmaq niyyətində deyil. İrəvan növbəti dəfə faktları təhrif edir və ifadələrlə manipulyasiya edir.

"Bakı yaxşı bilir ki, İrəvan, demək olar ki, bütün öhdəliklərindən asanlıqla imtina edə bilər"

"Biz görürük ki, Paşinyan son altı ayda verdiyi bəyanatları çox asanlıqla təkzib edir. Eyni zamanda, o, bir neçə həftə əvvəl Rusiyaya Ermənistan hücum hazırlamaqda və bütün müttəfiq öhdəliklərinə

xəyanət etməkdə ittiham etsə də, Bakı ilə İrəvan arasında danışıqlarda Moskvanın vasitəçiliyini tam qəbul edir. Bu gülməli deyil? Sanki Paşinyanın beyni diqqətlə yuyulub və şüuru yenidən işə salınıb, ya da Ermənistanın baş naziri və katibləri onun açıqlamalarını və deyilənlərin mahiyyətini dərk etmirlər.

Paşinyan sülh müqaviləsindən danışarkən, deyəsən, Azərbaycanın səbrini sınayır. "Biz yalnız razılaşdırılmış maddələri və mətnləri götürüb sülh müqaviləsi kimi imzalayırıq",- deyər Ermənistanın baş naziri deyir, sanki söhbət hansısa keçid bəyannaməsi və ya departamentlər arasında hansısa sazişin bağlanmasından gedir. Amma Bakı yaxşı bilir ki, İrəvan, demək olar ki, bütün öhdəliklərindən asanlıqla imtina edə bilər. Və "yeri gəlmişkən" imzalanmış belə bir sülh müqaviləsi əraziləri ələ keçirməyə, tarixi təhrif etməyə meyilli Ermənistanın siyasətinə tam uyğun gəlir",- deyər V.Qerdin yekunlaşdırıb.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

Bələdiyyə sənədləri nə vaxt keçərli olacaq?

"Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsinə əsasən torpaq sahəsi üzərində dövlət, bələdiyyə və xüsusi mülkiyyət növləri mövcuddur". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Hüquqi-Sosial Yardım və Maarifləndirmə İctimai Birliyinin sədri Fariz Əkbərov deyib. O bildirib ki, 2000-ci ilin əvvəlindən başlayaraq 2007-ci ilə qədər bələdiyyələr torpaq satıb: "Bu illər ərzində bu torpaqlarda yaşayış massivləri salınıb. Hal-hazırda həmin digər təyinatlı olsalar da, yaşayış məqsədilə istifadə olunur. 2007-ci ildən etibarən bələdiyyələrin torpaq satmaq hüququ bitib. "Daşınmaz əmlakın Dövlət Reyestri haqqında qanunun" 10-cu maddəsinə əsasən torpaq sahəsi üzərində hüquqların dövlət qeydiyyatı üçün növbəti sənədlər tələb edilir:

- İcra hakimiyyətinin torpağın ayrılmasında dair müvafiq qərarı;
- "Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 6.2-ci maddəsinə uyğun olaraq yaşayış evinin inşa edilməsi məqsədilə torpaq sahəsinin ayrılması barədə Bələdiyyənin qərarı və alqı-satqı müqaviləsi;
- 01.12.2007-ci il tarixindən sonra bələdiyyələr tərəfindən satılmış torpaq sahələrinə dair hərrac protokolu və hərracın nəticələrinə uyğun olaraq bağlanmış alqı-satqı müqaviləsi

- Torpaq sahəsinin planı və ölçüsü;
- Əgər torpaq sahəsinin üzərində qurğu varsa torpaq sahəsində yerləşən bina, qurğu, tikililərin və digər daşınmaz əmlakın (onların tərkib hissələrinin) texniki pasportu, plan-cizgisi;
- dövlət rüsumunun ödənilməsi barədə sənəd.

Bütün sənədlər tam toplanıldıqdan sonra şəxs Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin Daşınmaz Əmlakın Dövlət Kadastrı və Reyestri Püblük Hüquqi Şəxsin müvafiq ərazi idarəsinə və yaxud Əmlak Xidmətləri Məkanına müraciət etməlidir".

"Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 4 may 2015-ci il tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti haqqında Əsasnamə"-yə (3.0.5-ci bənd) hüquqların dövlət qeydiyyatından imtina edilməsi və ya qeydiyyatının dayandırılması üçün əsas olmadığı halda təsdiqləyici sənədlər üzərində qeydlər yazmaq və dövlət reyestrinə müvafiq məlumatlar daxil etmək, (3.0.11-ci bənd) hüquqların dövlət qeydiyyatını rəsmiləşdirmək məqsədi ilə dövlət reyestrindən çıxarış vermək Xidmətin vəzifələri sırasına daxildir" - deyə o, əlavə edib.

Söylü Ağazadə

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseyinov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarımızı
dərc etməyə hazırıq!

Ronaldudan dünya futbolunda yeni rekord!

Futbol üzrə **Portuqaliya** millisinin hücumçusu **Kriştianu Ronaldu** daha bir rekordda imza atıb. Belə ki, portuqaliyalı ulduz futbolçu karyerası ərzində 48-ci yığma komandaya qol vurub ki, bu da dünya futbolunda rekord sayılır. Ulduz futbolçu bunu **Millətlər Liqasında Şotlandiyaya qarşı oyunda reallaşdırıb**.

Qarşılaşmanın 7-ci dəqiqəsində hesabda geri düşən Portuqaliya yığması sonradan 2 qol vuraraq əzmkar qələbə qazanıb. Qollardan birini məhz "Əl-Nəsr" in ulduzu 88-ci dəqiqədə rəqib qapısından keçirib. Bu onun karyerasında 901-ci qol olub.

Bakıda evdən 89 min manatlıq oğurluq olub

Yasamal rayonu ərazisində evlərin birindən oğurluq olub. Daxili İşlər Nazirliyindən SİA-ya verilən xəbərə görə, Yasamal RPI-nin 29-cu Polis Şöbəsinə müraciət edən ev sahibi oradan 74.000 manat pul və 15.000 manat dəyərində qızıl-zinət eşyalarının oğurlandığını bildirib. Polis əməkdaşlarının keçirdikləri tədbirlərlə oğurluq əməlini törətməkdə şübhəli bilinən R.Bağışov və 2 qadın müəyyən olunaraq saxlanılıb. Araşdırma aparılır.

Türkiyəli aktyora ŞOK - 10 milyon ödədiyi villanı sökürlər...

Türkiyəli aktyor Şahan Gökbakarın 2018-ci ildə Marmarisdə aldığı və "Xüsusi mülkdür, girmək olmaz" yazısı asdığı villasının qanunsuz olduğu müəyyən edilib. Axşam.az xəbər verir ki, binanın qeydiyyat şəhadətnaməsi ləğv edilən villa üçün söküntü qərarı çıxarılıb və bələdiyyəyə ərizə məktubu göndərilib. Komediya aktyoru sahilə dəniz qumu tökərək "Zodya" qayığı ilə anbardan çıxırdı. Muğla Ekologiya və Şəhərsalma Müdirliyi tərəfindən aparılan yoxlamada bölgənin inkişafa açıq olmadığı və uyğun olmayan binaların olduğu müəyyən edilib. Gökbakarın ərazidəki "Təbii Xarakterli Mühafizə olunmalı ərazi" statusuna malik villası üçün söküntü qərarı verilib.

Söküntü qərarına qarşı çıxan Şahan Gökbakar hüquqi prosesə başlayıb. Məsələ məhkəməyə verildikdən sonra söküntü prosesinə başlamaq mümkün olmayıb. Məşhur komediya aktyoru villaya 10 milyon lirə ödəyib.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
**Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.**
Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN KEYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 2700